

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

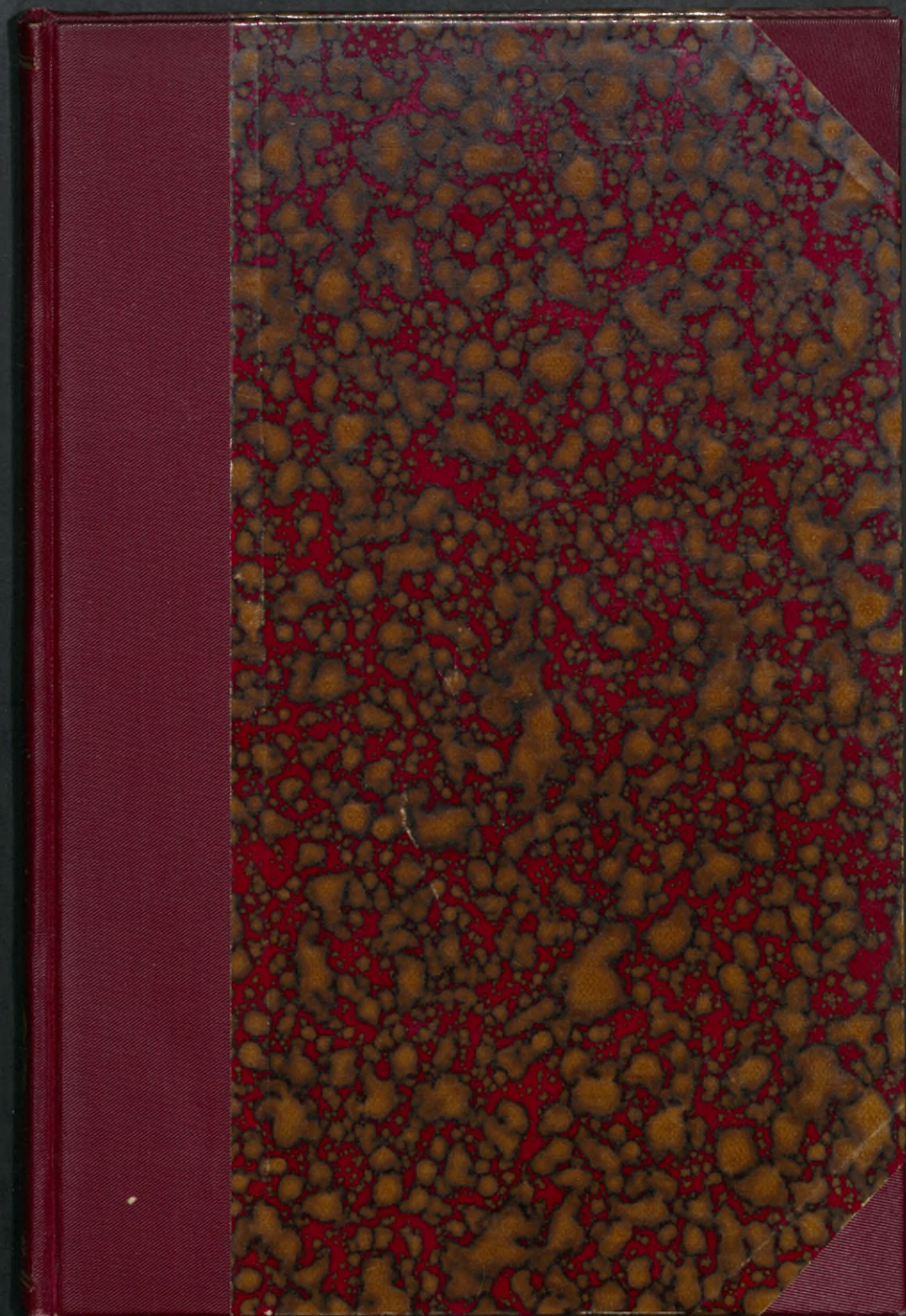
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

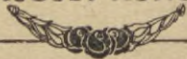

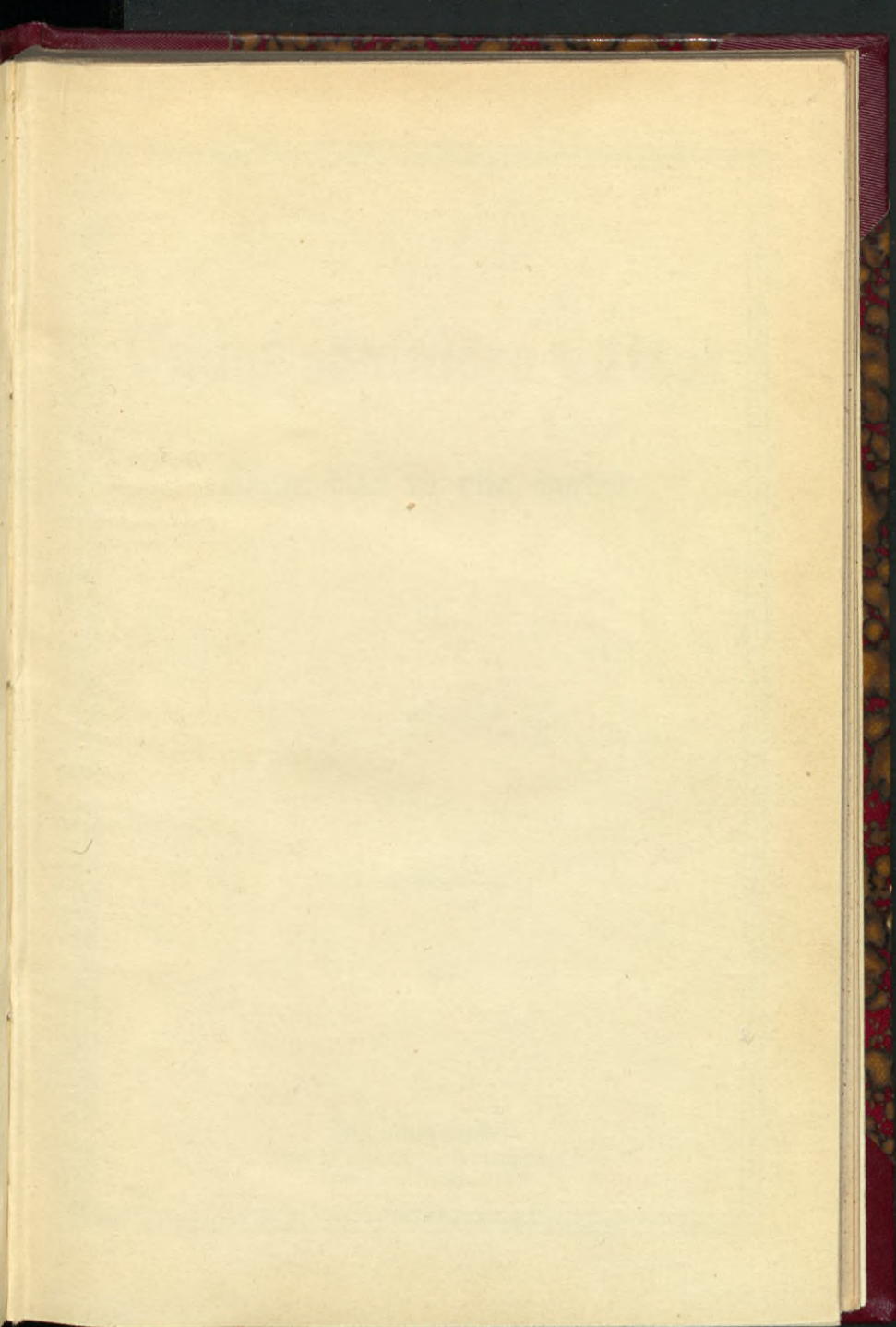
Litt.
Sv.

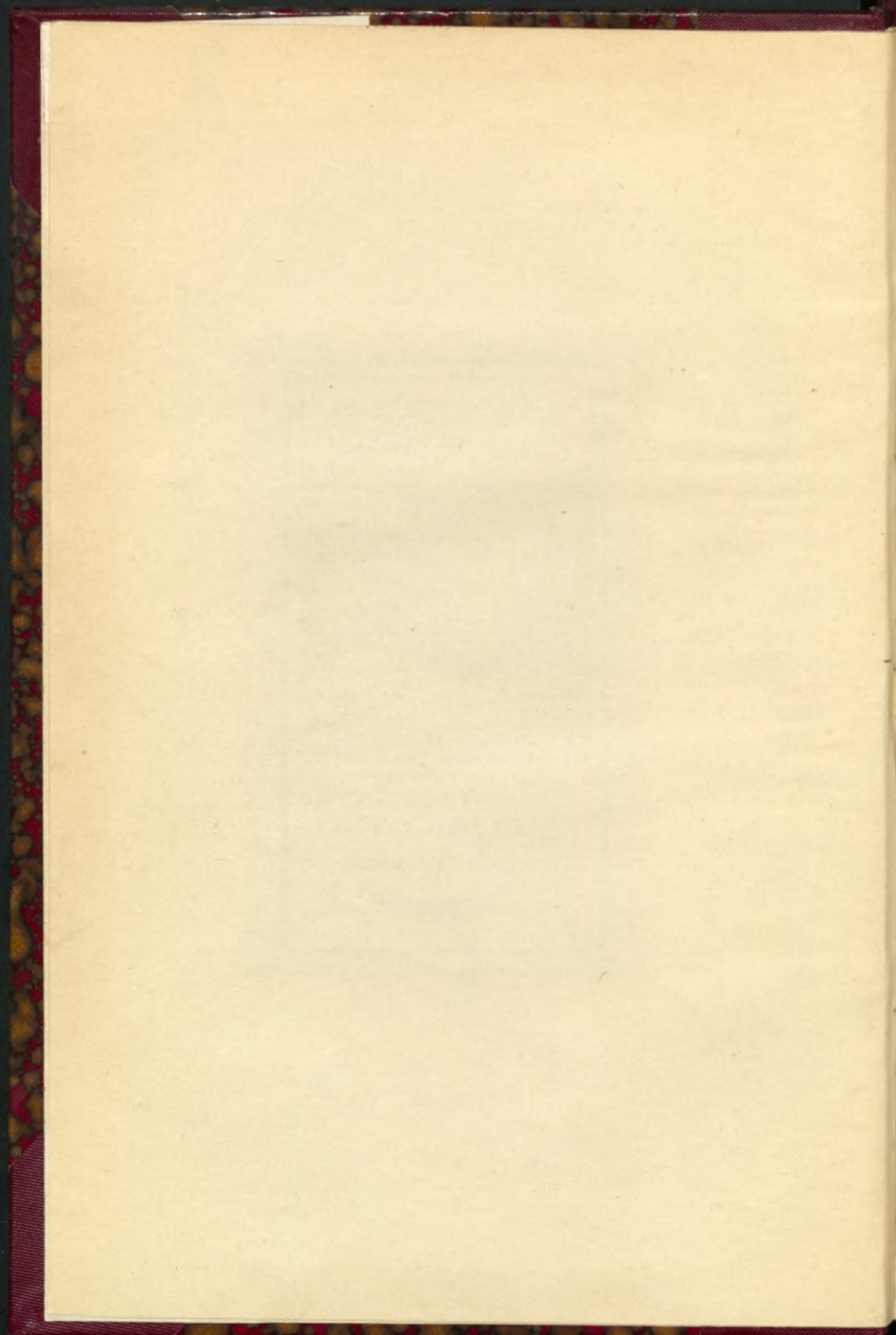
TRANEMÅLA
SAMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

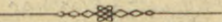

Under sömnlösa nätter

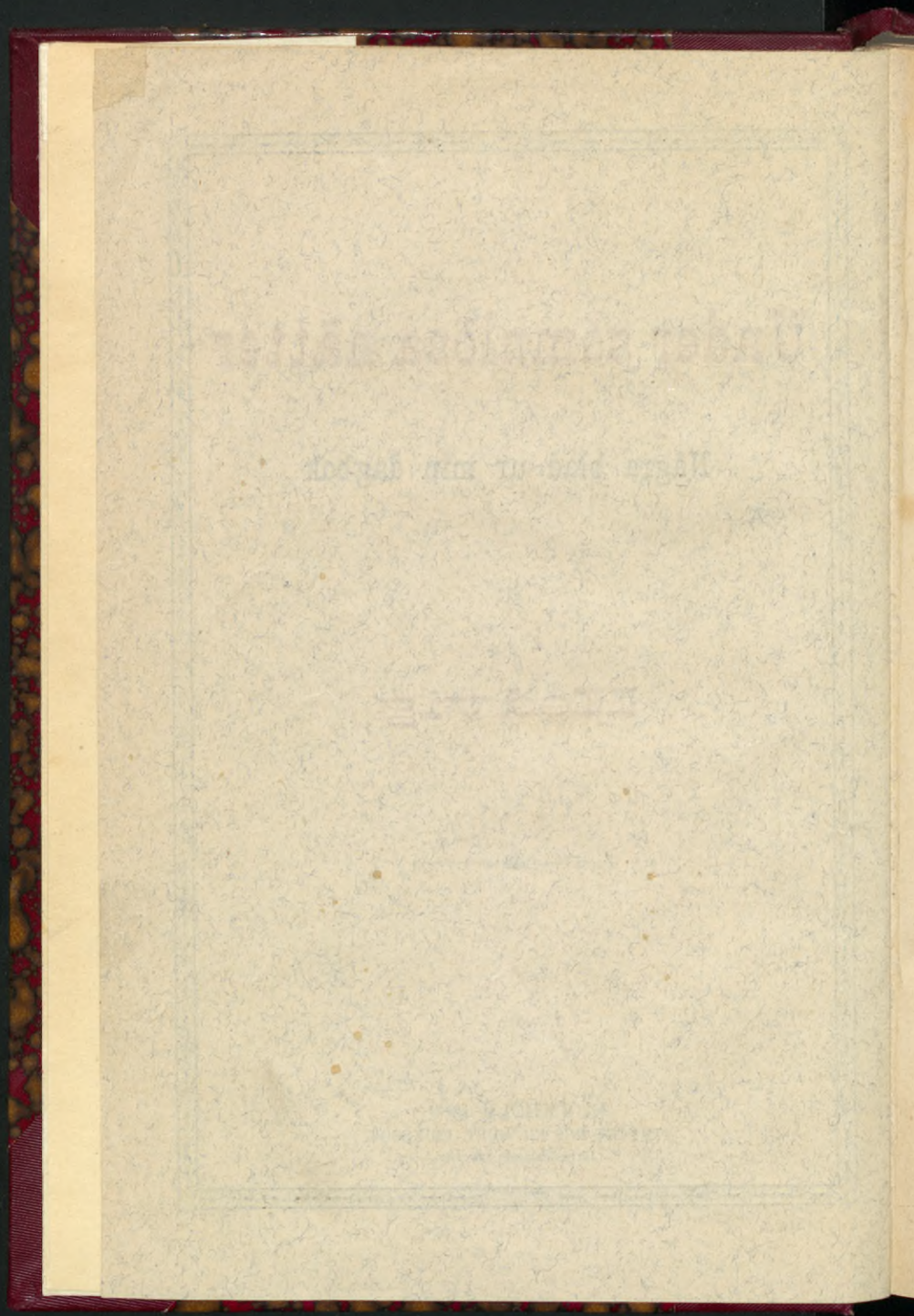
Några blad ur min dagbok

af

Hedvig

STOCKHOLM 1889.
TRYCKT HOS ER. GUST. ERIKSSON,
(Järnbäralands tryckeri.)

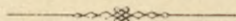
UNDER SÖMNLÖSA NÄTTER.

NÅGRA BLAD UR MIN DAGBOK

AF

HEDVIG.

[Esselin]

STOCKHOLM 1889.
TRYCKT HOS ER. GUSTAF ERIKSSON
(JÄRNBÄRALANDS TRYCKERI.)

UNDER SÖMMLÖSA NÄTTER

AV ÅRÅS BILAR OCH VÄN DARRIK

HEDVIG

STÅR KÖPT I 1882
AV HERRN OCH FRU
L. O. HEDVIG

Till läsaren!

»Under sömlösa nätter» uppstå en mängd tankar, minnen från ungdomen samt reflektioner öfver det närvarande. Som man de timmarna på dygnet lefver ensam, flyr man så gerna till — skrifmaterialerna och inviger genom dem åt papperet det, som föregår inom en. Så gjorde äfven jag. Min mening var så långt ifrån den förmätenheten, att dessa mina intryck en gång skulle komma att publiceras, som hoppet att återvinna min hälsa är. De mina var jag ju inte blyg för: de fingo höra dem, — de å sin sida meddelade dem till vänkretsen — och så allierade dessa båda partier sig och vunno »höga öfverhetens» domslut, att »gumman borde låta trycka dem». Jag hisnade rent af för detta; men, det händer någon gång, att »gud vill, det familjen och vännerna vilja». Och så se de nu dagens ljus.

Läsare! Förlåt de stunder, du förslösar med läsandet af dessa bagateller! Det är en sjuklings svaga motstånd, som är orsaken dertill. I all ödmjukhet och utan alla anspråk uppträder

Hedvig.

Till festert!

Handwritten text in German, appearing to be the main body of the letter, though the ink is faint and difficult to decipher.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a closing or signature area.

Handwritten text, possibly a name or address, at the bottom center.

Vid ett afsked för en resa till Mentone.

Mel.: »Hvi längtar du åter till fädernestrands».

Ett afsked vi bringa I kära till er!
Må åter vi vara er nära
när strålände majsol från himmelen ler
och lunderna sångare bära!
Till dess tag ett »tack!» för de tider som flytt,
för stunder af fröjder, af löjen, vi bytt
i hemmet — det innerligt kära . . . .

När sjukdomens gam med sin vinge berör
oss människor, så är det ju gifvet,
att missmod der kommer och dåligt humör
och trötthet och leda vid lifvet —
Då känns det om hjertat så varmt för en hvar,
som söker förmildra, förljufva *dens* dar,
som träffad af olyckan blifvit.

I alla, som ären församlade nu,
mitt tack vill jag särskildt er gifva!
Ty ofta I fingen ta kraftigt uti,
att sjukdomens smärtor fördrifva.
Det minnet skall följa så ljuft i min själ
och reda er bädd i mitt hjerta så väl
i människobröst blott kan blifva.

Tvenne dagar.

Jag hörde alltid i min barndom talas om en alpfärd som någonting »oupphinneligt skönt», och nog må jag erkänna, att för flickans håg hägrade en sådan, som den största fröjd en dödlig kunde nå. Den dagen kom ock, då jag skulle göra denna eftersträfvade resa.

Många och smärtsamma år lågo dock emellan den tid då min ungdomsfantasi uppjagades af längtan och jag, vorden gammal, företog den.

Af sjuklighet tvingad att lemna mitt lilla kära fäderensland, befann jag mig med ytterligare tvenne personer en dag i Chur, en liten by i Schweiz, och hade beställt extra skjuts, ty diligenserna, som befordrade trafiken mellan S:t Moritz och Chur, voro redan då vi kommo fram till den nämnda staden upptingade.

Det var söndagsmorgonen den 14 Augusti, solem strålade och vid mitt öppna fönster åsåg jag, medan jag väntade på vagnen, brandmanskapet, som skulle släcka en fingerad eldsvåda i ett midt emot liggande hus. Med våra raska gossar kunde de icke jemföras, och mitt intresse stannade inte heller hos dem.

Som klockan slog åtta, rasslade vagnen utanför, bagaget surrades fast och vi sutto lyckligen i åkdonet alla tre för att börja det oupphörliga stigandet uppför.

Vår körsven, en lång, mörkhyad och svartskäggig italienare, rökte med den sorglösaste flegma sin långa cigarr och hjälphästens förare gick hvisslande och jodlande bredvid.

Vi funno oss så belätna, att svenska folkvisor snart tonade i de Schweitziska bergen: »Neckenspolska», »Krystillen den fina», »Ack Vermeland du sköna» m. fl. af våra melodiska nationalsånger gjorde sig riktigt väl. Att det var af helsoskäl vi färdades der, skulle väl ingen mötande kunnat drömma sig.

Efter tre timmars åkande stego mina reskamrater ur för att försöka få fatt uti den svårt åtkomliga Edelweiss. Allt längre och längre bort aflägsnade de sig, litet emellan gifvande sig tillkänna med ett rop, på det jag skulle veta, hvar jag hade dem.

Jag stälde mig upp i vagnen och stödde mig mot kuskbocken, försökande mig i ett samtal med körsvennen, hvilket aflopp så, att vi skrattade af hjertans lust båda två.

Bäst jag så stod och han mycket lifligt sade en hel hop saker obegripliga för mig, slog han helt hastigt sin senfulla arm om mitt lif, och lyftade mig som en fjäder upp till sig, läggande tömmarne i min hand.

Alla romantiska äfventyr jag hört om enleveringar o. d., flögo med ens genom mitt hufvud, och fast jag inte kunde låta bli att skratta, tror jag — jag var rädd.

Då de andra kommo springande för att upphinna vagnen kan deras förvåning icke beskrifvas öfver att finna mig på kuskbocken, och kusken försäkrande, att han »vilja enlevera madama» eller något ditåt.

Nå, som jag nu inte var så förförisk, så utlemnade han utan några farliga bataljer eller Bulgariska lösepenningar sitt byte, hvarefter resan fortsattes till byn »Parpan», der det hölls ett gemensamt råd, huruvida vi skulle rasta vid hotell »Zur Post», som låg på andra sidan om byn, för att intaga vår middag.

Som voteringen utföll med ja, så sändes vår kurir dit förut, medan hästarne hvilade och tingade jordisk föda för både människor och djur.

Det hade hastigt stigit upp tunga moln och luften hade blifvit betydligt afkyld; ett duggregn började falla, sinnesstämningen var ej mer densamma och jag började särskildt finna en alpfärd mera besvärlig än tjusande.

Strax före två voro vi framme och middagen intogs. Regnet upphörde så småningom. Efter middagen drucko vi kaffet i en liten salong, som bestod sig lyxen af ett pianino. Detta narrade mig att låta Sehlstedts visor uppmuntra de dufna sinnena, hvilket äfven lyckades, så att då kuriren stack in hufvudet genom dörren och anmälde att det var färdigt att fortsätta resan, så gjorde vi det vid bättre humör än det, hvori vi anlände till »Zur Post».

Under de två första eftermiddagstimmarne bar det ständigt uppför, så att vi då uppnådde största passhöjden 1,550 meter.

Häriifrån sänkte sig vägen. Vi passerade den för sina snöstormar fruktade Lenzer-heden och fortsatte så till den 1,600 fot under oss liggande byn Tiefenkasten. Der togo vi vårt nattkvarter på hotell »Albula».

Jag hoppades, öfvertrött som jag var, på en någorlunda god sömn, men deraf blef intet, ty utanför våra fönster sorlade — nej, dånade floden Albula, så jag trodde att alla onda andar höllo sin hexdans der. Huru glad jag kände mig, när garçonen kom med kaffet om morgonen, kan ej för den, som intet lidit af en sådan natt, fattas.

Var den första dagen besvärlig, så blef den andra plågsam. Uppåt bar det ur Tiefenkasten-dalen. Det vackra försvann; steniga hedar och kala berg var allt, hvad det trötta ögat och tröstlösa sinnet kunde upptäcka. Kölden tilltog, så att de hårda och hvassa snökornen träffade våra kinder, såsom hade de varit projektiler. Vi, som voro ekiperade för en resa till Södern, voro ingalunda beredda på ett så isigt mottagande, hvarför vi huttrande och frysande kröpo samman på framsätet.

Vi uppehöll oss för några minuter vid ett litet värdshus, der hästarne fingo varmt vin att dricka. Medan dessa drucko, kastade mina reskamrater snöboll för att hålla sig varma.

En timma sednare öfverstego vi sjelfva passhöjden, 2,287 meter, och derefter började färden »utföra».

Vid half-femtiden på eftermiddagen kommo vi äntligen fram till Samaden med station för postvagnarne.

Der gjordes äfven ett kort uppehåll, emedan gatan var så trång, att hade vi haft mera bagage, skulle vi knappt sluppit fram, ty trängseln för de mångfaldiga diligenserna lade hinder i vägen. Men, när de passerat åt skilda håll, fortsatte vi resan till S:t Moritz, der vi skulle stanna en tid. Det första, som mötte våra ögon, voro fruntimren, som gingo klädda i muffar och skinnkragar, en härlig syn den 16 Augusti för hvem som helst, men synnerligast för den sjukliga, som begifver sig från Nordens kyla för att återställa sig af Söderns värme!

Mina illusioner voro fullkomligt grusade; jag hade nyss tänkt på de oupphinneligt sköna alpfärderna, ja så, att jag inte kunde finna, eller se något vackert någonstädes.

Jag blef en längre tid efteråt förtörnad, då jag hörde någon uttala sin förtjusning öfver Alperna. Dock måste jag, då jag två år sednare passerade på utresan S:t Godthards- och på återresan Mont-Zeni-tunneln, erkänna, att det var bland de härligaste naturscenerier, jag skådat.

Att dylika naturscenerier, hvilkas åskådande årligen kräfva många, många offer, måste hafva något gripande uti sig, behöfver jag icke säga läsaren. Men mina första två dagars Alpfärd vill jag ändock aldrig göra om.

Svar till "Malles humör".

Jag dig utaf mitt hjerta gör
Min kompliment för ditt humör,
Som visat sig haft sådant vett
Att när på flygt det sig begett
Det kommer åter med honör
Och lofvar vara som sig bör.

Den der »attesten» var ju bra.
Som sådant med sig kunde ha,
Att först beröfva — sedan ge
Resignation — egalité.
För hvad du i ditt hjerta bär
Om ock det än — »obotligt» är.

»Din gamla goda vän» — ack ja!
Ett gladt humör är godt att ha,
Det hjälper oss i lifvets strid,
Det gör ej tungt vår kamp och id,
Det lägger balsam uppå sår
Som en och hvar i lifvet får.

Att de dig klandra som du sad'
För det du »glada» visor kvad,
För det humör som rikt du fått
Dem tycktes blifva dig för — godt!
Är något, som ju väcka tör
Än mera upp ett — »gladt humör».

Så önskar jag min glade vän
 Att missmod aldrig mer igen
 Må dig besvära, göra tungt
 Den tid du måste hafva lugnt.
 Se'n vill jag tacka — säga hvad?
 Jo!... af ditt bref jag blef så glad!

"Ett original."

På Enkehuset i en af våra nordligare städer fans en gammal fru P., som hade mer än vanligt »skinn på näsan», med hvilket hon också vetat sätta sig i tillbörlig respekt hos sina medkamrater, att de utan gensägelse ställt sig under hennes lydno — och, som kraften alltid framkallar aktning, så rådfrågades hon äfven af dem vid både små och stora kritiska ögonblick, och befans ständigt rådig och klok.

Hon hade uppnått de åttio åren, och utseendet var, som väl kan tänkas, inte bibehållet, utan hade ansigtet erhållit något mumielikt, oakadt kroppen var stort och starkt byggd, så att hela hennes yttre var egnadt att ingifva respekt och hålla folk på mattan.

En dag på vintern var hon sysselsatt i köket, som låg på nedra botten. På spiseln höll några kolnade bränder elden vid lif, medan gumman gick och styrde — då dörren öppnades och ett par ruskiga karlar med stora knölpåkar inträdde samt med smilande miner bådo om något. Fast gumman svarade att hon ingenting hade, så stodo de ändå kvar och mumlade något, som gumman icke låtsade höra. Slutligen sade hon med bestämdhet ifrån, att de ingenting fingo och bad dem gå.

De började då att pocka och yttra sig ohöfviskt. Vred befalde hon dem att packa sig utom dörren, innan hon skulle förhjelpa dem att komma utom densamma.

Men de, — troende sig ha med en vanlig skröplig kvinna att göra, visade sin rätta halt och skulle säkerligen hastigt nog ha förpassat henne in i den väntande evigheten, om ej hon med en rask rörelse ryckt till sig

en af bränderna och med den börjat bearbeta den ene af dem öfver nacken och dervid ej sett för god ut.

Karlarne skyndade springande derifrån, men ropade högt medan de sprungo: »nog ha vi hört talas om f—ns farmor, men aldrig ha vi sett henne förrän nu.»

»Att frun tordes», sporde de andra gummorna.

»Åh strunt, de skulle väl fått mera, om de haft lust att fortsätta leken», var hennes modiga öfvertygelse.

De voro endast fruntimmer i hela byggningen, som låg aflägsset och ej heller hade något skyddande stängsel, ifall att det en natt fallit någon eller några in att göra dem ett mindre ärligt besök.

En afton vid tio-tiden hade alla gått in till sig för att öfverlämna sig åt sömnen, hvilket vår gumma för någon timme sedan redan gjort. Af en händelse kom en af fruarna att gå ut i korridoren och framåt trappan, då hon på nedra botten får höra ett sakta smygande. Förskräckt skyndar hon att väcka alla de andra gummorna, hvilka stå alldeles rädlösa inför en sådan händelse.

»Hvad skola vi göra?» fråga de hvarandra i en hviskande ton.

»Jo», säger en af de rådigaste, »vi måste väcka fru P., hon vet nog någon hjälp.»

»Ja, ja», instämma alla i korus. De bulta på hennes dörr med den största försigtighet, lika mycket fruktande för det inre som för det yttre.

»Hvad är det frågan om?» ropar vår fru med barskhet.

»Jo, här är tjufvar», smyga de in i nyckelhålet.

»Tjufvar — jäså!» I ett nu var gumman ur sängen, och det enda hon ansåg det löna mödan att kläda sig i, var — glasögonen »och för rästen ingenting».

I tåten för de andra marscherade hon till trappan och ropade med stentors-stämma:

»Hvad är det frågan om, hvem är det, som går dernere?» För hon hörde lika väl, som de andra, detta oroväckande tassande. Att intet svar följde på denna fråga, faller af sig sjelft, men ett ögonblicks paus blef det i pallrandet, som emellertid strax började igen. Förfärligt

uppretad springer hon in i sitt rum efter en eldgaffel och rusar med den i högsta hugg utför trappan i sin lätta kostym.

De andra vågade icke följa henne, utan stannade vackert kvar der ofvanför, intagande en afvaktande hållning, då ett, tu, tre! höra de henne om möjligt med ännu mera vrede än nyss utropa:

»Era förbannade nöt! det är ju mina kräftor, som krupit ur korgen. I veten ju, att jag stälde dem här, för det skulle vara svalt.»

Men de andra hörde inte mera än det första af tiraden, för med ångans hastighet skyndade de sig att inom de väl lästa dörrarna sätta sina corpus delicti i säkerhet för den verkligt skräckinjagande eldgaffeln, och i sitt innersta beklagande den stackars lilla hjelptösen när tuppen gol sitt första »kukuliku» och hon skulle infinna sig hos sin just ej för mildhet namnkunniga fru.

Till våren.

I Mars är ju »Våren» kommen
Men om jag min mening sad'
hur illa jag tycker om'en
så skulle han ej bli glad.
Ty regn och snöglöpp han bara
har mest att bjuda oss på
och om det värme skall vara,
han är försätlig som få.

Men tänk om för hårdt jag klandrar
visst fins väl något försvar;
högt solen på fästet vandrar
flyttfogeln förbi oss drar.
Allt tyder på sommarfröjder,
små sipporna titta opp —
från blånande sjö och höjder,
från *allt* det lyser ett hopp!

På orätt plats.

Det var ett vettgirigt sinne! Han var ej som andre unge män ute i glada lag utan hans håg låg åt läsning! Romaner tror Ni? Nej! Historia, geografi, zoologi, naturlära och arkitektur, ja, gud vet icke hvad. Också kunde man med skäl säga, att han var en bildad man. I hvilka ämnen det än resonnerades, så var han med sakkänedom hemma i dem.

Men dessa kunskaper tillvällade han sig icke i skolan, emedan hemmet var för fattigt; han måste helt snart afbryta sina för icke längesedan påbörjade skolstudier och kom i sockerbageri- och dragantlära, i hvilket han också, inom parentes sagdt, blef skicklig, och det just därför, att han var hänvisad till att försörja sig sjelf eller gå under i fattigdomens dy.

Han hade ett utbildadt musiköra; om han från sin ståplats på 5:te raden hörde de mest halsbrytande saker exekveras, så såg man »det der drömmande» uttrycket i de dunkelgråa ögonen, som man icke kunde göra sig reda för, om de voro bruna eller gråa, men djupa, tänkande, drömmande voro de.

Man såg i dem, att hvad naturen nekat honom till det yttre, hade han fått så rikligare ersatt i själsgåfvor.

Man såg, som sagdt, »det der uttrycket», då han kom hem och slog sig ned vid pianot, samt glömmande allt och alla omkring sig, lät han fingrarne glida öfver tan-

genterna och spelade så — ja så, att icke allenast han glömde allt, utan äfven andra följde hans exempel.

* * *

Under tiden hopade sig åren på hvarandra, och han hade blifvit man. Herre Gud! hvad de hade gått fort . . .

»Jag är hemma i allt och kan intet», sade han ofta — och kanske var det sant. Han skref vers, och var en ofta anlitad och lycklig tillfällighetspoet. Han hade stora dragantbeställningar, som han skickligt utförde. Han skulle hålla målron vid makt vid ungarlärarstämningarna, nu sedan han kommit så långt, att han skrifvit den »uppslupna visan». Han skref pjäser för P. B. och biträde sjelf. Han gaf tillika med en annan person »påsksoareer». Var musikant vid nästan alla familjefester, naturligtvis hos de familjer, som han umgicks i.

Men hvad var han egentligen? frågar läsaren. Jo, en stor poetisk ande med ett godt barnahjerta och ett barnsligt sinne paradt med hvad vi kalla ett öfverlägset godt hufvud.

»Ulrik kunde bli professor hvilket ögonblick som helst», var det omdöme, som intelligenta och kunskapsrike personer fälde om honom. Men dertill kom det aldrig. Kontanterna, som kommo honom i ganska knapphändig mått till del här i världen, delade han emellertid redligt med sin äldste broder, i hvars hem han vistades sedan många år tillbaka.

Det käraste han egde, det han lefde för, bar namnet »Carl Johan». Oaktadt de vid de olika meningsstriderna uppkomna heta debatterna, så log »Ulle», som han kallades, så godt och sade: »Det är bra, Calle, du har rätt.» Och gud nåde den, som till »Carl Johan» vågade påstå att icke »Ulle» var det största ljus i världen, — den kunde bereda sig på en mycket liflig demonstration från hans sida.

Ja, de voro så fästade vid hvarandra, att, då den äldre brodern dog, »Ulle» efter tyenne års förlopp, sedan han förklarar, att ensamheten är den största börda att släpa på här i lifvet, följde sin broder i den tysta, stilla, gemensamma familjegravven.

Fromt som ett barn hade han lefvat, nöjd som ett sådant lemnade han skådeplatsen och den verld, som aldrig rätt förstått honom.

»Rätta kursen».

Mel.: »Ack hvad vårt lif är eländigt».

Födas vi göra — hur färden
blir, vi ej veta det ringaste af.
om vi gå uti kvaf
på det stormiga haf,
som benämnes den -- »farliga världen».

Jullen — från början för smäcker
slungas som nötskal för vågornas brus
och ej fyrbåkens ljus
kan förhindra det rus,
som mot klipporna hårdt honom bräcker.

Åter kan farkosten vara
timrad af virke, som godt håller sjö.
Fast ej stormarne dö
när han oskadd den ö,
som ger skydd mot hvar lurande fara.

Rättvist det är ej att skylla
endast på slupen i ondt som i godt,
det beror kanske blott
på om medvind vi fått
eller motvind ses klutarne fylla.

Nej! Må förnuftet vi taga
 med såsom styrman. Är viljan ej klen
 må *hon* bli vår kapten,
 som med blicken ej sen
 manövrerar — då vi blifva svaga.

Då kan med lugn du den dagen
 vänta, då farkosten ligger vid strand
 och ej skadats ett grand,
 utan flutit i land!
 som det bjudes i sjömannalagen.

“Eufrosyne.”

Hon är född på landet. Föräldrarna voro burgna och ändock tedde sig lifvet så tråkigt och enformigt, som möjligt för den ljuslätta Lotta. Men något inneboende, något, som först efter många, många år tog sig färg och form, var det som gjorde, att huru idylliskt sippor, björk, fur och gran än var, det dock tycktes henne allt för litet... Det tillfredstälde henne ej, — hon måste ut i världen.

Främst af allt var det den fasta viljan, den starka ambitionen, som högt ropade sitt:

»Blif din egen lyckas smed», som ej lemnade någon rast eller ro i hennes sinne men, — det var äfven något mera:

»Den eller den gossen tycker om dig» sade de andra bondflickorna.

»Hvad är det för galenskap! Kärlek, hvad är det? Och hur långt räcker den?» svarade Lotta på sitt ganska prosaiska vis.

Nej, kärlek var det inte — det der »något», som rörde sig inom henne. Männe det var otillfredsstäld vetenskapsförst? Ty den hade skäligen blifvit förbigången, såvidt icke katekesen är nog för att fylla människornas begär efter vetande.

* * *

Hur det än var, dref hon vid 21 års ålder sin vilja igenom och kom från sitt hem till den betydande staden Hjo, som var den närmast liggande intill den landsbygd,

der Lotta föddes. Hon kom till en den tidens skickligare klädsömmerska, och nu, nu skulle det börja!...

Ja, det började — men, herre gud, så olikt det, hon känt eller anat.

Hennes lärarinna var välvillig, aktningsvärd och god. Lotta fästade sig uppriktigt vid henne, samt delade redligt de ekonomiska bekymmer, hon förr i föräldrahemmet aldrig haft en aning om.

Aren svunno, under deras lopp hade de båda kvinnorna, hvilka blifvit som syskon, flyttat upp till hufvudstaden och här, som i Hjo, fortsattes det enformiga snäcklifvet.

»Det der» som hon inte kunde göra sig reda för i sin gröna ungdom, det hade synålens regelmässiga förande totalt utplänat.

Lotta var tystlåten, prosaisk och — hederlig samt gjorde aldrig en man den äran att inrymma honom i hvarken sitt hjerta eller sina tankar.

Hon bara sydde.

Men som ingenting finnes, som icke är underkastadt förändring, så inträffade för dem en, ja, den mest kollo-sala! Sömmerskan gifte sig. Lotta följde troget med till det nya hemmet, der hvardaglighetens prosa tryckte precist lika mycket och — lika litet, som förr.

Till slut inträffade det otroliga, att det blef en fnurra på tråden — ett hetsigt ögonblick i Lottas lif, och — efter nitton års sammanvaro skildes de åt.

Lotta stod som ett vilsekommet barn i den stora världen. Men, som den genuina hedern har en viss prägel, hvilken man tycker sig icke bli bedragen på, kom hon innan några få dagar till en familj, der frun i huset hade en mängd tokerier för sig, bland annat svärmade hon för teatern och stälde ofta till s. k. sällskapsspektakler i sitt hem.

Nu började ett nytt skede för Lotta. Teatern, hur ser den ut! Roller, hvad är det för slag! Undrade hon i sitt stilla sinne och blef ej litet förbluffad, när frun en dag, då Lotta sett sina fyrtioåtta vårar, frågade:

»Skola vi spela en pjäs?»

»En pjes!» Nåja, det får väl gå, tänkte Lotta, van, som hon var, att lita på sin viljas allhärskande makt. Och det gick så — att hon inom vänkretsen gjort sig odödlig!

Nu hade hon funnit — »det der något», hon så ifrigt sökt bland ljung och hed.

Hennes första roll var i en liten en-aktare vid namn »N:o 5», der hon spelade den gamla giftassjuka »Eufrosyne».

Hela den lilla fätaliga publiken låg dubbel af skratt och från den dagen förvärfvade hon sig konstnärsnamnet — »Eufrosyne».

Ett oblidt öde föranledde, att den stackars frun var sjuklig, hvarför hon af sin läkare tillråddes att söka ett varmare klimat.

Nu vardt det ett jubel inom Lotta, då det beslöts, att hon skulle följa med — ty alla stora konstnärer måste ju ut och studera i främmande — för att en gång kunna bli profeter i sitt eget — land.

* * *

På en liten kurort vid Rivieran slog de sig ner och der kom Lotta i tillfälle att på ett glödande sätt, om man så får säga, idka franska språket.

En professor, som i sitt sjuttiofemåriga hjerta fattat för henne en passion, omöjlig att beskrifva, sökte inviga henne i sitt hemlands sköna tungomål.

Lotta hade emellertid inte värme för något annat än frun och — konsten, men skulle hon en dag offra den ädla friheten, så skulle det åtminstone vara för någon, som tillhörde teatern. Hon hörde derföre med den iskallaste min i världen gubben vid sin oskiljaktliga giutarr sjunga sina romanser och balader för sig samt i alla tänkbara tonarter variära sitt: »ma femme», utan att det bekom henne ett grand.

För att riktigt kunna sätta sig in i alla känslöströmningar, besökte hon ofta det strax bredvid liggande s. k. »spel-helvetet» Monte Carlo och lemnade Rivieran med en

rikedom, om af pengar eller erfarenhet, var något. hon aldrig nämnde.

* * *

Att hon, lyckligen hemkommen till gamla Sverge sedan vid alla tillfällen glänste som en meteor på konstens himmel, garanterar ju hennes utländska resa,

* * *

Mel: Dansk. Den lille Ole med paraplyen.

Nu stora Lotta har upp sig svingat,
Ty konstgudinnan har lycka bringat
Och derfor öfver till Köpenhamn
Hon far — att skapa sig der ett namn.

Hon skall uppträda och scenen gästa,
I Danskens minne sig evigt fästa.
Och Eufrosyne skall hon föredra
Att »kongens by» nu med stormning ta.

Om snöförhinder vi ej må läsa,
Då konstnärinnan skall ut och resa:
Nej — soln skall stråla — om än i natt
Sig Sverge sveper för mistad skatt! . . .

När med triumfer de henne hölja
I hvilans sköte hon vill sig dölja
Så kan till Sverge, om hon mins det,
Hon vända om för att bli — profet!

Men, som affärerna här gå illa
 Och lönvilkoren hon ej kan gilla,
 Så vill hon fara uppå en tripp,
 Till Petersburg — på en liten vipp.

Hon nihilisterna inte fruktar,
 Ty manna-hjärtan med »Konst» hon tuktar.
 Hon i »Gatschina» skall spela så,
 Att Zarens hjerta förtjust skall slå.

Och när som hjernorna hon förvridit
 Och stackars männen så grymt ha lidit
 Af obesvarade känslosvall —
 Hon lämnar dem lika lugn, och kall.

Hon till Turkiet sig sedan vänder
 Vill se sig om uti många länder.
 Och Paschan söker till harem få
 Den, som på »tiljan» kan träda så!

Dock Impressariernas fina näsor
 Få nys om Lottas pikanta resor
 Och bjuda henne ett honorar,
 Som Eufrosyne mycket säkert tar.

Då — slut med konsten i gamla Svea,
 Ty på teatrarna bli vi lea
 Det enda, som oss då återstår,
 Är all den ära som Lotta får

När hem hon kommer, skall vid stationen
Kung Oscar anslå den gamla tonen,
Men Eufrosyne är en Diva då,
För hvilken Oscar får stå på — tå.

När plats hon bjudes vid hans teater
För att briljera med nobla — later,
Samt att de andra en lärdom ge.
Hon svarar nådigt . . . »Vi få väl se!»

Resebeskrifning.

Mel.: »Fader Berg i hornet stöter».

Om den lilla Lotta-ungen
anser jag mig vara tvungen
skrifva uppå mitt vis.
Det är endast några dagar,
som det henne nu behagar
vistas uti Paris.
Hurra för henne medan
ni dertill ha tid; ty redan
tänker hon till Sverge sedan
vända om :|:
ty derifrån hon kom.

Men dock inte nu direkte
vingarne till flygt hon sträckte
för omkring nio måna'r.
Inte tages hon på kvisten
för hon lider af den bristen,
som man hos kvinnan hånar.
Nyckfull det lär hon vara
derför ut i verlden bara
önskade hon att få fara
vida kring. :|:
Till att få se allting.

Och den kan kallas liten,
 som hon gjort, den nätta biten,
 både till sjös och lands.
 Lübeck, Hamburg hon passera,
 Frankfurt, Heidelberg med flera
 Offenburg och Constanz.
 Bodensjöns klara vatten
 njöt hon af i månskensnatten,
 aldrig byter hon den skatten
 att varit der ∴
 ty den gudomlig är.

Ärlig var hon ej på färden,
 hon på midda'n lura värden
 uppå den lilla båten.
 som till Friedrichs-hafen förde,
 men det henne icke rörde —
 hon hörde ej den låten
 Rohrschach hon ock besökte,
 men sin visdom hon ej ökte.
 Färdigt tåget stod och rökte
 att gå — så hur ∴
 det var — hon var i Chur.

Alperna hon se'n beträdde,
 fängslades åt hvad sig tedde
 för hennes tjusta blickar.
 Än en dal, som djupt sig sänkte
 med sin fors, som skummet stänkte
 på blomman, vid vägen nickar.
 Andra sidan bergen tröga
 reste sig gigantiskt höga —
 fattades — man tyckte — föga
 till himmelen ∴
 ty molnen låg på dem.

Tiefenkasten ock hon hugna
 att sig öfver natten lugna
 efter den svåra resan.
 Saint Mauritz hon ändtligt nådde,
 men för väl hon der ej mådde,
 ty der var kallt om näsan.
 Vandring en dag hon gjorde
 upp åt bergen, som sig borde,
 men hon kanske icke torde
 göra den, ∴
 så gerna om igen.

Schweitz hon gaf till slut på båten,
 mätt hon var på hela stäten
 och ledsnaden stod för händer.
 Till »Italia la Bella»
 bättre var att färden ställa,
 till Comosjöns gröna stränder,
 Bellagio, som låg så täcker
 och liksom oss famnen sträcker
 varma känslor hos oss väcker,
 blef den plats, ∴
 der hon en tid satt fast.

I Milano hon beundra
 dömen, som så många hundra
 det före henne gjort.
 Gerna hon der endast hvila'
 sedan glad i håg hon ila
 till den bestämda ort,
 under vintern hon skall gästa.
 våra magar se till bästa
 med sådant der, ∴
 som mat man kalla plär.

I Menton — ska' ni få höra —
 lyckades hon till att göra
 bekantskap med en »professor»,
 som sin kur för henne gjorde
 höfviskt, som en man det borde,
 med allvar, som han det svor.
 Ömt sin »try»* han henne kalla.
 Sjöng han gjorde kvällar alla —
 att i smaken henne falla —
 om kärleksglöd; ∴
 men — hon var som en död!

Hon till Monte-Carlo-banken
 reste med den säkra tanken
 att lyckans gudinna pröfva.
 Hur det gick kan jag ej säga;
 men nog önskade hon ega,
 hvad de af andra röfva.
 Pängar — sitt rätta värde
 miste — hon i banken lärde.
 Liten stolthet hon allt närde
 att det få se, ∴
 som kallas helvete.

Medelhafvets kust, fast härlig,
 i längd ej henne blef begärlig;
 hon måste ut — må'n tro!
 Mot det var ej värdt att streta,
 råda vill hon — ska' ni veta,
 säger blott: »taisez-vous!»
 Viljan, så hård som hällen,
 henne för till andra ställen,
 i Marseille hon låg om kvällen
 och da'n derpå ∴
 uti Lyon också.

* »Try», hustru.

Nu är hennes resa aller,
 som från skyn hon ned nu faller
 uti den kalla Norden;
 men hon har ändå fått sväfvat
 och på utländsk botten lefvat.
 Förstån I väl rätt de orden?
 Franskan den är hon stor i,
 Trés joli och mon mari
 Tout de suite, samt ock merci,
 allt hon vet ::
 men lyser ej med det.

I dag hon också firar borta
 sitt höga namn, som är Charlotta.
 Det är ju ock ett minne.
 Derfor önska alla vänner
 att hon nöjd och glad sig känner
 städse uti sitt sinne.
 Helsan henne alltid följa,
 fru Fortuna sig ej dölja,
 så hon uppå tidens bölja
 seglar lugnt, ::
 så lifvet ej blir tungt!

Bref till vännen G. O-stjerna.

Bästa br.! Har nu åter den onde fått makt med dig, efter du försyndar dig så erbarmligt? Ty! Jag tycker mig se, hur trånsjuk du ser ut af bara ruelse öfver ditt dåliga beteende. Ja det fins bestämdt ingen katolsk prest i hela världen, som vill gifva dig absolution, icke ens för — pengar! . . .

Men kanske är jag orättvis. Kanske har du varit i delo med någon ung fyr, och fallit öfver en — trädrott? Ja, allt låter tänka sig. . . Eller har du, i den lofliga afsigten att stärka dina lungor, hurrat för en samhällsvärdlig person — på hvilka alla de makthafvandes säkerhet »gungar»? Eller har du oförsigtigt rört på läpparne i en folksamling? Eller har du — förfärlige rebell — trott dig ega religionsfrihet, med full yttranderätt? . . . Men, kan du då inte förstå, att alla religioner måste falla, om en — säger *en* man uppträder och yttrar sina tankar fritt om den af ett högt stående fruntimmer omhuldade religion? Eller har den estetiske censorn för ett visst lands teatrar blifvit förtörnad på dig, för att du inte godvilligt sjungit en bit ur »Riddar Blåskägg»? Kanske tågar du nu som bäst öfver Paris boulevarder, bispringande de strejkande arbetarne? Eller sitter du ännu och väntar på audiens hos Boulanger? Kanske har du som ett flarn flutit med i Tysklands öfersvämningar, då du skulle lägga din näsa i blöt vid den Serbiska skilsmessan. Eller — hvad värre är — är du god vän med en viss Albions läkare och får nu kläda skott för de misshugg en del af hans embetsbröder i de tre allvisa strånas land påstå honom ha begått? Törhända har du försjunkit i grubbel öfver lösnin-

gen af Darwinska länken, af hvilken du vid åtskilliga »möten» sett flera exemplar, så du icke kan komma derur? Du har väl inte blifvit så stark »Bergströmare», att du inte tål se ens ett brefpapper annorlunda än hvitt?

Du led väl inte af olycklig kärlek till någon nu bortgången person och funderar på att sjelf göra dig underkunnig om hur politiken skötes på — Mars till exempel.

För all del lugna mig under alla förhållanden med ett tecken till svar på alla dessa frågor, så skall du snart få ett långt bref från din vän

Fågelflykt
från »Små-tanka».

“I vårt tidehvarf.”

Mel.: »Förr i verden ej romaner fanns».

Förr i verden var det mycket lätt
att uttrycka sig på alla sätt,
ty så flärdfritt va' de'
att man enkelt sade
»har den äran» bára rätt och slätt!

Nu när realismen står i flor
Och hvar enda en sig enkel tror,
— hjelpe oss vår herre! —
ha vi mycket värre
finna uttryck för hvad hos oss bor!

Hvaraf kommer det? Jo, se min vän,
detta skulle ju bli händelsen.
Strindberg språket lyfte
och hans vackra syfte
bildande och fint har gått igen.

Tag en lära för din framtids da'r
af den anda, som vårt tidhvarf har;
lägg af hela ståten
och den gamla bråten,
som ej lönar mödan att du spar!

Talar du i poesi, var kort —
 skratta sedan godt åt denna sort.
 Men hur flickan dänger
 och hur pojken hänger
 efter henne — glöm dock icke bort

Blygsamheten är en verklig last,
 som bör fly med vindens första kast.
 Unga flickan bara,
 ibland männens skara
 bör om »sjåpen» yttra sig helt hvasst.

Sådant otyg, som ett hjerta är,
 bör ej menskorna besvära — när
 alla känslor blottas
 och med hån bespottas
 i ett tidehvarf, — som upplyst är!

Unga flicka! Efter hvad du hör,
 hoppas jag att känslopjunk ej stör
 lilla damen nätta,
 som sig vet att rätta
 efter fordringar, som lifvet gör.

* * *

Kanske lyss du i en skymningsstund
 dock till hviskningen utaf en mun,
 som det ideella
 likväl vågar ställa,
 som den högsta, bästa, rätta grund.

Kanske någon fins, som från sin höjd
 vet att menskan först sig känner nöjd,
 då det goda, rena
 uti kvällen sena,
 skänker oss ett ljus, som heter fröjd.

* * *

Låt det flyga bort med himlens vind
 skrattet åt ditt öfverspända sinn.
 När de andra trötta
 blifvit, grå och nötta,
 kan *du* gjuta *lif* och *glädje* in.

“Nu ska' vi roa oss.”

Det var om hösten 1886. Ett storartadt fyrverkeri skulle afbrännas till ära för Portugals konung, som då någon tid gästade vår hufvudstad. De flesta togo sig en båt eller medföljde en af de många lustångare, som voro redo att förhjälpa det nyfikna Stockholm att åskåda härligheten utmed Mälarens sköna stränder. Men de funnos äfven, som icke uppskattade behaget att i kvällsmörkret gunga på »bölja blå» och komma sent hem, efter att ha knuffats och trängts för att komma i land, utan föredrogo att i en bekväm vagn låta sig föras till någon plats, där de obesväradt kunde få åse alltsammans. Så gjorde åtminstone en familj, som ville bereda en annan, ett par vänner, detta nöje och trodde, att det verkligen skulle blifva ett sådant för dem, synnerligast som frun var engelska och tycktes intressera sig för att få se, hur sådana där »lull-lull»-nöjen togo sig ut hos oss.

De foro öfver Kungsholmsbron, fram öfver torget och så vidare till Marieberg, som färden gälde. Bredvid, framför och bakefter myllrade en ofantlig människomassa, och ett och annat mustigt ord slungades af någon trasbank eller mindre nykter person öfver »folk som kunna vråka sig i vagnar, då andra voro tvungna anlita apostlahästarna» ... »Gå ur och försök på det!» När de skulle vika af från Kungsholmen in på Mariebergsvägen, var det en ungdom af de mindre hoppgifvande som ville försöka, om hästarna orkade draga flera personer än dem vagnen redan rymde; men vid ett höfligt: »Var god och stig ner!» villfor han denna deras begäran, och så kommo

de lyckligt fram på en väg, som myndigheterna icke hade tänkt på att i något afseende upplysa för den folkskara, hvilken de borde beräknat skulle komma att den qvällen färdas fram där. Väl framkomna, hvar skulle våra åkande hamna? »Nere vid sjöstranden,» föreslogo herrarna. »Nej! . . . »No! no!» hördes i högsta ifver från de vid sådana tillfällen alltid besvärliga fruntimren. Herrarne flaxade omkring för att finna en lämplig plats och så valdes backen invid själfva byggningen, där namnschiffret och alla slut- och knalleffekter skulle gå af stapeln. Medan herrarne sökte efter den »förlofvade utsigten», stationerades fruarna på kanten af en vattenså, hvilket var så afkylande för deras fantasi, att engelskan med en jämmerlig min flera gånger upprepade sitt: »I will go home!» därvid redbart sekunderad af svenskan, som tyckte sig ha fått nog af afvisidan af namnschiffret — hur kungligt det än var. Plötsligt hördes ett raschscht — och tusen gnistor foro i luften och kreverade i närheten af resenäerna. Skrik och rop aflöste ratschandet och i liflig villervalla försäkrades fruarnes dyrbara lif bakom en liten gul byggning, som innehöll — ja, hvem kan säga det? Men tänka sig var mycket möjligt . . . Som icke de oartiga raketerna heller här respekterade kvinnan, utan fräsande, vridande och kvidande som onda dämoner slogs ner tätt invid deras fötter, skyndade männen sig att i en hast förpassa sina halfvor bakom själfva Corps de logis, där engelskan, stödd emot väggen, oafbrutet ropade sitt: »I will go! I am very bad! I been dead, really!» dess emellan upphäfvande höga nödrop för hvarje fyrverkeripjäs, som föll ner — verkligen på så litet afstånd, att förskräckelsen var fullt motiverad. Svenskan å sin sida, som var ännu mera rädd, teg och använde flitigt sin ständigt medhafda eau-de-luce-flaska samt blef genom sin sjuklighet ännu mera besvärande än engelskan för de stackars människens svaga nerver. Hästarna, som blefvo skrämde, stegrade sig, gnäggade, reste sig på bakbenen och slog med hofvarna. Kuskarnes tillrop till djuren, piskornas smällande, vagnarnes rassel, kvinnornas skrikande, raketernas fräsande, so-

larnas smattrande — du store, hvilket lif! En frälsningskapten kunde tagit det till bild af afgrunden för sina får, som nog hädanefter skulle vaktat sig för både fyrverkeri och — afgrund! . . . Slutligen ljöd den sista salfvan och allt var förbi. En suck genompinade männens kvalda bröst — nu skulle de äntligen få fara hem, få sig litet mat och i sömnens armar försöka trösta sig öfver dumheten att vilja låta sina fruor se en festlighet, hvaraf de dock ej fingo se ett grand mer än afvigsidan af ett namn. Detta var dock lättare tänkt än gjort! Först att föra de förskrämda — hönsen hade jag så när sagt — helbregda till åkdonet och upp däri och sedan att i kolstickande mörkret anträda hemfärden. Ordningens väktare hade den kvällen blifvit så osynligt representerade på en plats, och en väg, där de mer än väl behöfts för att fredliga medborgare, som, inspirerade af sant rojalistiska känslor, begifvit sig dit för att få känna på oset af det kungliga fyrverkeriet, helskinnade kunnat komma därifrån. Åka kunde ej den stillastående färd kallas, som den tätt sammanpackade människomassan framför förorsakade — och därom var ingenting att säga, därvidlag behöfdes, ej ordningens väktare. Men var det mörkt då de kommo till Marieberg, så var det nu svart natt, och den svenska näktarens afgudadyrkare hade här ledsamt nog sina många representanter, hvilka i hotfulla och opassande ordalag ofredade dem som åkte. En småaktig afundsjuke — ty, lyckan åker ej alltid i vagnen! . . . Den förskräckelse, som grep svenskan, då två ynglingar på en 18—19 år hoppade upp bakpå och under svordomar förklarade att »det intet skulle stå på lång stund innan det här 'härskapet' vore expedieradt», var utsäglig. Till och med männen sågo litet tänkedigra ut, emedan de icke viste, huru de gent emot tvänne rusiga personer skulle förhålla sig till förekommande af obehagligheter. Ej heller kunde de beräkna, huru många som hörde till det slaget, ty hojtandet och oväsendet här var lika öronpipande som alla de andra oljuden under fyrverkeriet. Kusken teg tåligt vid den skur af oqvädingsord, som slungades mot honom. Plötsligt skönjde han en för-

tuning i folkströmmen framför, visserligen endast ögonblicklig, men att vända sig om, klatscha till med pisksnärten på ett par för närgångna fingrar, hvilka måste släppa taget, och kila ekipaget in i öppningen, som omedelbart slöt sig igen efter vagnen, gick för honom fortare än någon hann tänka. Utan vidare äfventyr kommo de från alla farligheter till sina respektiva hem — inom sig lofvande att aldrig mera gifva sig ut på »mörka» nöjen.

23

“Till mitt barn.”

Du lilla kära ljusa elfva!
Kom, slut dig till mitt hjerta ömt,
att ej de späda lemmar skälfva —
om någon stormil kvar sig glömt
i vecken af din skira klädnad,
hvars styrka än ej pröfvad är...
men, som af skaparn dock är egnad
till skydd mot kommande besvär.

Du ännu står i ungdoms dalar
och allting ljust och vänligt ser.
Din tanke tvånglös ut, du talar
du kärlek får och kärlek ger
du är så lätt och glad i sinne,
du har ej tanke för den tid,
då detta *allt* — är blott ett *minne*,
som du får lefva lycklig vid.

Då dessa åren äro komna,
din styrka pröfvad är alltren,
då är det ljust en stund få domna
vid modershjertat — helt allen
få öfvertänka flydda tiden
samt hur man profvet har bestått
utaf den långa, långa striden,
som kämpas mellan ondt och godt.

Så önskar jag i dag Mathilda,
 så varmt som modren blott det kan,
 att sorg och du må vida skilda,
 ej ha en aning om hvarann.
 När hösten gjort att trädet vissnat
 och du från en bedräglig höjd
 har fallit ned — och dock ej hissnat,
 Då kan, mitt barn, du vara nöjd!

“Det inneboende.“

»När jag var liten», säger han med en ännu god och ren barnablick samt ler mellan det präktiga skägget sitt vackra leende — oaktadt han icke hade då så mycket skäl att le, eller särskildt att minnas, då han var — liten —.

Af naturen ett vekt lynne, ett godt hjärta, en liflig själ, behöfde han ledas försigtigt; en orättvisa kunde han aldrig glömma, men förlät ädelmodigt äfven den hårdaste behandling om han öfvertygades, att den var afsedd för hans nytta.

»Det vill framåt, det skall uppåt», enligt ett af våra tankedigra ordspråk, hvilket kunde med skäl tillämpas på honom, han ville fortare än förnuftet hann sätta form på det, bli någonting — ha sig sjelf att tacka för sin fortkomst.

Hur nu denna tanke låg och närde sig på botten af barnets själ, så befann han sig vid elfva års ålder långt ifrån fosterjorden, öfver vidan haf, på en för honom okänd mark.

Huru han der, genom det medfödt sympatiska, ibland till dårskap gränsande sanningskära väsen, blef omtyckt och omhuldad, hvarigenom han skulle utan vidare haft tillräckligt af jordiskt godt, är han själf för blyg till sin natur, för att annat än under en förtrolig stund, så der händelsevis, antyda.

Men han ville vara sig sjelf nog — något som låg

så utprägladt i hans natur, att det icke kunde bekämpas, ty inseende den rätta meningen i uttrycket »man måste krypa innan man kan gå», förstod han att utan förödmjukelse underkasta sig.

»Affären» blef det som närmast ledde till själfständighet och så var han efter några års förlopp en synnerligen duglig och eftersökt handelsresande i den ännu nyare världen än Amerika.

Männe de våra i den vägen kunna göra sig en föreställning, om hur en medbroder der ute sliter, arbetar, och far illa? Nej inte ett grand!

Hvad har ej han att öfvervinna i det fjerran landet? Rida på obanade vägar genom natt och dimma, höra med ögonen, se med öronen, revolvern ständigt till hands, vaksamheten spänd till det otroligaste, sofva i djupa skogarna med sadeln under hufvudet och som bolster den fuktiga jorden samt som sällskap hunger och törst. Gör ingenting! Lika oförfäradt skall han börja nästa dag och fortsätta nästa natt, — och en gång vid målet, skall han klokt och fermt uppgöra med civiliserade och ociviliserade, bringa alla till den öfvertygelsen, att de måste vara redbara och pålitliga mot honom, så väl som han ämnar blifva det mot dem.

Under hela detta lif af vedermödor hade han en enda driffjäder, den, att som »karl» kunna återkomma till fäderneslandet.

Det lyckades honom att efter långa år af försakelser, på hvilka följde välstånd, stå vid sina önskingars mål; han kom till Norden. Allt hägrade så skönt för honom, arbetets möda ger arbetets lön, och han skulle nu i fulla drag få njuta deraf.

Han kände dock efter en tids vistelse der, att han utan verksamhet icke kunde, med sin af naturen rastlösa ande, njuta af lifvet.

Bland andra förutgångna betygelser af erkänsla har för ej längesedan medlemmarne af en klubb, der han nu är ordförande, till ett antal af femhundra landsmän undertecknat en framställning till hans lands regering om

mannens utnämning till en befattning, som de önskade, att han skulle bekläda.

För den gången blef det ingenting af: de höllo dock fortfarande kvar sin föresats. Och så begaf det sig, att han en vacker dag med sin hustru åter var stadd på väg till sitt andra hemland för att der slutligen mottaga det hedrande förtroendet.

Så vardt af den lille fattige gossen en — man i detta ords bästa betydelse.

Heder åt arbetet!

“Unge man.“

När ut på flygt på starka vingar
En känsla — ack, så underbar
Med all sin makt vår själ betvingar
Och lockande vår tanke drar
Från hemmets frida ro och hvila
Då är det tid — vi måste ila.

Vi måste ila för att pröfva
De vingars starka härdighet
Vi måste ila för att öfva
Oss i vår framgångs färdighet
Vi måste ila för att finna
Hvad ej på jorden står att vinna.

Du frågar, yngling, hvad som icke
I verlden står att vinna. Hvad!
Då allt så härligt hvar vi blicke
Uppå naturens sköna blad
Oss tjusar vederkvicker, fångslar
Då *ingenting* vårt sinne ängslar.

Jo, lyckan hel och oförvitlig
Står ej att finna kära barn,
Den frun är falsk och opålitlig
Och är ej fast i någons garn
Hon famnar blomsterhornet, tömmer,
Men taggar ibland rosor gömmer.

Mins unge vän — att främst bland alla
 Du bör som man ta törnet mot
 Och icke låta modet falla
 För stormens härjningar och knot
 Ty efter regn, det solsken varder
 Om mod i manligt bröst du har der.

Du är ju bra, ditt sinne gömmer
 Så mycket fint och ädelt stoff
 Blott du ej vishetsregeln glömmor
 Att man till dig skall blicka opp
 Att vaksamhet och kraft bereder
 Åt hvar och en dess bästa heder.

“Hustyrannen.”

Jag läste en gång en artikel i D. N. om, att hunden i allmänhet blef en hustyrann, synnerligast dessa små s. k. knärackor. Detta har sedan dess ofta fallit mig i tankarna genom det färskaste exempel, som jag haft för ögonen, inte en af de sistnämnda speciet, . . . nej bevars! utan af en stor ölsupsfärgad dogg, som stälde till de mest tragiska scener för egaren och de mest komiska för åskådardarne.

Han köptes som en tre månaders valp och utackorderades för att erhålla nödig edukation till att kunna vistas i ett bättre hus.

Han kom tillbaka efter gångna fyra månader och påminde då lifligt om fästmannen från landet, som begifvit sig upp till staden och skref derifrån till sin på landsbygden kvarvarande fästmö: »jag mår lika bra och är ett lika fä». —

Husbonden fann Kastor så uppfostrad, att han omöjligt fick någon bugt med honom. En mycket hygglig ung veterinär tog sig godhetsfullt an den bättre utvecklingen hos Kastor så att denne vid nio månaders ålder hade kostat lika mycket, som en ung fyr, hvilken vid våra universiteter endast fästar och aldrig med alvar tager en bok för att studera.

»Nu får inte herr N. N. skämma bort honom, utan skall han ovilkorligen lyda den honom gifna befallningen,» varnade den unge veterinären.

»Ja, jag tar honom med mig till brunnen om några dagar, så slippa fruntimren förstöra honom för mig». Så sagdt, så gjordt. Kastor måste dock komma åtta dagar

sednare än husbonden reste, emedan, fastän hån vaktades för att komma med, hade han, lockad af kärleks- och ungdomsyran, flugit ur hemmet jüst den dagen hans egare gaf sig iväg.

Hm! De äro så kloka de djuren! han var ej betagen af »reslusta» menade många.

Emellertid fick han som fosterson följa med ett ungt par, vänner till husbonden, då de åtta dagar sednare foro till samma badort. Det besvär, de under dessa två dagars resa hade, skulle trötta till och med läsaren att höra, alltnog, de och Kastor kommo då ändtligen fram och husbondens makt och uppfostringsmetod skulle begynna, hvilken utföll så, att om han lockade på Kastor att komma till sig, så sprang denne förderfvade ungdom om möjligt ännu fortare längre bort; och då egaren slutligen fick tag i honom och skulle aga honom med en dertill inkom medhafd rotting, så tog Kastor, som såg hela lifvet jovialiskt, detta för en skalkaktigt påkommen stund af husbonden, hvilken ville leka med honom genom att helt själfsväldigt tillegna sig rottingen. Batterande, hoppande, bugtande, skällande, koketterade han framför husbonden, som, själf af ett humoristiskt lynne, alldeles förtviflad inte kunde afhålla sig från att skratta och beundrande upplysa hur gratiös Kastor var.

Åtskilliga gånger kom Kastor från sina ströftåg till närmaste stad med de mest delikata köttstycken i munnen, delande våra bankherrars åsigter, att det rikliga kött, han på loflig väg fick, icke smakade så, som det han olofligen förskaffade sig — och tyckande att husbondens kassa gerna kunde få betala hans brist på tillsyn af sin discipel.

Slutligt tröttnade husbonden på, att flere gånger om natten väckas i sin bästa slummer och knappast hinnande med att få nattrock och tofflor på för att följa Kastor; som troligen fått några socialistiska frihetsidéer, hvilka hvarken af ondt eller godt läto sig förkvävas, utan gafvo sig luft i långa och ihållande tjut och skall. Om nu egaren varit ensam, skulle visst Kastors frihetsbegär fått yttra

sig hur som helst den tiden på dygnet, men vännerna m. fl. hyresgäster bodde der, och så fick den arme mannen både nätter och dagar förstörda för sig.

Den unga frun tyckte sig vid sin ålder bättre förstå Kastor än herrarne och lyckades vinna hans stora bevägenhet, men, som han representerade det manliga släktet, det må nu gå på två eller fyra ben, så skulle han naturligtvis kujonera just den, han såg vara svag för sig.

Så låg hon ett par dagar sjuk och Kastor, som vetat skaffa sig rätt af själfständighet, stannade en dag artigt hemma hos henne, då herrarne gingo ut.

Han såg sin väninna i sängen och troligen rann det upp i hans hundhjerna, att kommunismen var ett stort ord — att alla borde dela lika i fördelarne åtminstone. I dessa reflektioner kom han upp till henne, der hon låg och som det fredliga i följd af hans styrka låg i hans natur, så skänkte han henne några kresser, som att låta sin breda tunga fara öfver hela hennes ansigte, bita med sitt väldiga gap öfver hennes näsa, krafsa med de stora tassarna på täcket så hon befarade att det skulle bli sönderrifvet, under det han alltjemt makade henne närmare sängkanten.

»Kastor! du skuffar mig ur sängen, var still, hör du!» utbrast hon otåligt. »Vow, vow!» lekte han, som inte släppte sitt mål ur sigte . . . Pang! der låg hon nere på golfvet med lakanet och filten om sig, medan Kastor med själfbelåtenhet sträckte sig så lång han var i sängen och visade tänderna, då hon tycktes hysa någon lust att återtaga sin förlorade plats.

»Det var ju en härlig syn att finna min hustru på golfvet och hunden i sängen, då jag kom hem», avslutade mannen sin berättelse om denna tilldragelse.

Nu skulle husbonden göra ett sista försök med Kastors fullfjädring. Han hade kommit underfund med, att om hunden fick bära något, så var han bättre att ha med sig ute. Han gaf honom därför sin plaid som styrsel, och det gick så der temligen bra, men, som alla excentriska och öfverdrifna naturer, höll Kastor aldrig länge i

med ett tycke för en och samma sak, utan var förtjusningen stor till att börja med, så var varaktigheten deremot icke stor derefter.

Nu begaf det sig, att det finnes en å vid den der kurorten, der vattnet denna sommar var så lågt, att den nästan var uttorkad.

Sedan Kastor försökt alla upptänkliga krumbugter med husbonden för att blifva af med plaiden och inte lyckats, samt såg att vaksamheten var slapp, så begagnade han sig — som så många af våra bättre karlar, af tillfället och lade plaiden i ån, men mera lättsinnig än dålig hoppade han triumferande fram till husbonden, på sådant sätt omtalande hvad han hade gjort . . . . Nu var det slut med tålamödet!

»Tag väl vara på Kastor, tills jag kommer hem, då jag skall lära honom mores», skref husbonden till de hemmavarande fruntimren, då han dagen derpå afsände honom till Stockholm.

*
*
*

Nu börjades en ljuflig tid för husets damer. — Han skulle ju formligt vallas, när han skulle ut, på det han inte skulle vara bortflugen, då husbonden kom hem.

En afton skulle han få ha litet frihet på gården åtföljd af trenne vakterskor, så han inte skulle kunna flyga sin väg, hvarken från det ena eller andra hållet. Men ett fruntimmer utgjorde intet hinder för Kastor; med ett djerft hopp rusar han på och omkullkastar henne, som stod vid stora ingången och »kesar» som en kalf i väg öfver både människor och djur ner åt Clara kyrkogård, der han vanligen hade sin lekstuga. Alla vakterskor sprungo barhufvade efter honom.

En polis kom helt fredligt gående troende att de »dödas stad» skulle vara fridfull, men, som Kastor troligen tyckte, att rättvisan ibland gjorde för stor affär af småsaker, så rann nu förmodligen hans ystra ungdomsmod

öfver för honom och han sprang med ett skutt, påminnande om — »ko i snörlif», på den intet ondt anande ordningens väktare, som med ryggen mot backen inte svor litet öfver sin dumhet att en enda sekund öfverlemnade sig åt något så vanskligt, som att inte misstänka allt!

Väl uppkommen på benen, blef han åsyna vittne till, huru Kastor bjöd en liten fyra års flicka på samma kulterbytta som honom sjelf. Men, om man svär vid tretiofyra — och deröfver, så skriker man vid fyra års ålder, det var det, den lilla tösen gjorde och det med full hals.

Polisbetjenten kände vigten af sitt embete och rusade fram, men Kastor hade sett honom i en förnedrad ställning och förlorat aktningen för honom, hvilket han sade honom i de mest ohejdade skall och liksom för att håna honom; ömsom sprang rakt inpå honom — ömsom, just då makten sträckte ut handen för att gripa honom, långt för håken i våld! men alltjemt uttryckande sin fröjd i ett väldigt resonering på sitt språk, och med sin djupa bas.

Frumtimren tyckte, att då situationen blifvit sådan den nu var, det för dem var lugnast att icke kännas vid den unge rabulisten, som tog sig för att i sina jemlikhetsidéer anfälla höga vederbörande.

»Ett vackert djur är det ändå, det kan inte förnekas» sade vännen till husbonden, sedan de väl anländt till Stockholm.

»Tag honom du, om du vill» svarade den utpinade härskaren af detta mönster — lydiga exemplar af hund,

»Ja, jag som yngre, skall nog gifva honom en vårdad uppfostran» var vännen viss på.

* * *

Och så bytte Kastor om egare. I det hus der hans nya husbondfolk bodde, fanns en annan hund som var en jätte till både längd och höjd, om ock ej i styrka. Som de tyckte sig hvar för sig vilja vara herre på täppan, så funno de således hvarandras närvaro öfverflödig.

Fredstraktat slöts mellan de respektive husbönderna, förmaningar höllos och efter hvarje sådan, sågo fyrbeningarne slagne ut; men vänskapen mellan dem påminde mycket om Tysklands och Frankrikes under det sorgligt kända kriget.

En morgon önskade Kastors nye disponent intaga sin kaffefrukost i Lagerlunden, som han på visst sätt ansåg vara sin rätta plats, ty han hade kommit så långt i sitt disciplinerande af Kastor, att han kunde svära på, att denne en gång lydt honom.

Han hade just afslutat sin frukost och satt, njutande af sin cigarr, då han får den obehagliga synen af hyresgästen en trappa upp med sin hund, komma in. »Här är bäst att gå» var hans kloka tanke, och litet smått förargad reste han sig upp för att verkställa detta tysta beslut, så tyckte han ändock höfligheten fordra, att han hälsade på den andre lycklige egaren af en stor — hund.

Men detta var mer än hundarne kunde tillställa . . . hvilka, skiljande sig från massan att icke tåla förolämpningar samt kännande väl sin styrka, barkade de ihop med den påföljd, att husbönder, hundar, kypare, sockerskålar, gräddkannor och kaffebrickor lågo i den mest brokiga kompott, allt i en röra på golfvet både till fasa och förlustelse för de omkringstående.

»Skall jag ha en sådan hund mera, som gör ett sådant frispektakel af sin husbonde?» frågade förtörnad egaren, då han, sönderbiten, trasig och förstörd, kom upp till den f. d. husbonden.

»Här om dagen hade han mig med benen i vädret i ränsten vid Dramatiska teatern, medan han tumlade om med en annan lurfver öfver mig; och i en spårvagn var aldrig mera möjligt för mig att tänka på att få åka, ty, bara den stannar hoppar han upp, tränger sig fram, skuf-

far omkull, sätter sig i damernas knä och visar tänderna, då konduktören vill ha ut honom».

»Hvem är hunden?» ryter konduktören. Alla tiga, men se betecknande på mig, som han i sin oförskämdhet karesserar på sitt våldgästartåg.

»Den ... är ... min ...» stannar jag som skäms öfver en usel och dum regering.

»Herrn får vara så god och stiga af samt taga hunden med sig», befäller herr konduktören och så får jag i hvad väder och väglag som helst gå ur och dertill hålla på att blifva närtagen af Kastor, som hånande och vanvördigt skäller på mig i sin segerstolthet att ha ställt till denna villervalla.

»Nej, han har blifvit en hustyrann och en sådan vill jag inte ha. En bekant i en småstad vill ha honom till gårdvar och det skall han få».

Så flyttade Kastor och mina minnen af hustyrannen upphöra.

“På en födelsedag.”

Mel.: »Vackert så».

Af lifvets mända små behag
bör njutas om man kan!
Ty små förtreter hvarje dag
har både »Hon» och »Han»,
Och dock det bästa som jag vet
är just att fira få
den dag då man oss födas lät,
som ju är — vackert så!

Högst viktig är då din person,
du hyllas dagen om.
Du söfves in uti den tron,
att du från himlen kom
som engel ned till denna värld
att sprida ljus och frid,
att lyckosam blef denna färd
och blir i evig tid.

På årets alla andra da'r
ej sägs så mycket grant
och hvarje män'ska sinne har
för smicker — det är sant!
Som honung det i hjertat göms
men — fräter kärnan ock.
Det nyttiga i lifvet glöms,
men — smickret mins man dock.

Låt för en gång på torr metod
 en viss dig säga så:
 »Behåll ditt lugn, behåll ditt mod
 hur än det mände gå!
 Om sorgen klappar på din dörr,
 om svek du skulle se,
 om allt ej vore så, som förr,
 försök ändå att le!»

Låt aldrig misstron smyga in
 sitt gift uti din själ,
 ty mörk den gör båd' häg och sinn
 och slår dig till sin träl:
 försonlighet i hjertat bär,
 om än du skäl tyck få
 att klandra både här och der
 ett fel och kanske två.

När tiden gjort din hjessa grå
 och kinden din är gul,
 när ögats glans är si och så —
 du gammal är och ful —
 Behåll uti ditt hjärta kvar
 din ungdomsfriska glöd,
 så skall du än i vinterns da'r
 mot ledsnaden ha stöd.

Och så af livets små behag
 du verkligt njuta kan,
 ty uppstå än för hvarje dag
 förtret och sorg minsann,
 så ler du endast lugnt deråt
 och tänker ganska nöjd:
 »på alla mänskors lefnadsstrat
 det vexlar sorg och fröjd.»

“Gamla Jungfrun.”

Trotjenarinnornas tid är i det närmaste förbi; och åtminstone återfinner man icke dessa originella exemplar af sådana, som förr i den »gamla, goda tiden».

Särskildt faller mig i minnet en, som, i trohet och nit, men äfven i originalitet, öfverträffar alla andra. Hon hade vid sexton års ålder haft koleran, och den hade antagligen lemnat efter sig en viss rubbning i hjernan. Hon var så fullständigt klok och duglig i allting annat, men en fix idé följde henne derefter hela lifvet igenom, den nemligen: att hon hade »fått den nåden» att kunna styra väder och vind.

Hon var läzerska, tänken I? Nej, långt derifrån, men bekymren om väderleken trodde hon sig aldrig kunna komma ifrån.

»Om jag lyfter på armarne så att jag blir kall, få vi åska», sade hon med den största öfvertygelse.

* * *

Hon hade en moster, som hade en mycket välkänd korffabrik. För henne gick hon och »sålde ut» med fyra skillings förtjenst på riksdalern.

Medan hon så går, för henne sluppen en dag åt det gamla Ladugårdslandet och så uppför tre höga trappor till en fattig konstnär, som bodde der. Med sin innerligt fryntliga höflighet frågar hon:

»Om det får vara litet korf i dag?»

»Jo, nog skulle det vara, om jag bara hade några pengar», svarade henne konstnären med sin jovialiska min.

»Lilla, goda herrn kan ju bli skyldig till nästa gång,» svarar gumman trohjertadt och så var bekantskapen gjord.

Det dröjde inte lång tid förrän hon lofvat konstnären att städa för honom och sköta hans hushåll mot vilkor: att två gånger i veckan få gå och sälja för mosters räkning några timmar på förmiddagen.

Ja, bevars! det fick hon — och så började hennes trotjenst... Och ära åt den, ty trogen var den.

Visst hade gumman sina egenheter och gjorde under den höfligaste yta ändå aldrig annat än hon ville. Till exempel så bjöd hon familjen på fläskkorf och mjölkvålning i sex veckor oafbrutet.

»Aktörn», som vi, i likhet med gumman, vilja kalla honom, blef ond, och förbjöd henne att någonsin komma med dessa anrättningar mer. Hon förklarade: att det var så nyttigt för hela menuiskoslägtet, om »lilla goda herr aktörn» åt just den maten.

När hon dagen derpå kom med detsamma, blef han så på allvaret ond, att han i största häftighet röt till:

»Gå åt h—vete käring!»

»Tackar aldra ödmjukast lilla goa herr aktörn», svarade gumman med sin orubbliga höflighet, och nég så djupt, att han nödgades utbrista i det hjertligaste skratt.

En sommar skulle han ut och gastera. Han yttrade dess förrinnan en gång till de sina, så att gumman hörde det:

»Nu skall det få vara vackert väder alla dagar, till sju-tiden på kvällen, sedan skulle det få dugga, och bli litet kyligt, så blef det mycket folk på theatern och jag förtjenade bra.»

Han reste och nu började en pinohistoria för gumman. Midt på solheta sommardagen gick hon iklädd skinnkofta, schalar och väderhufva. Men fram emot fem på eftermiddagen började hon plocka af sig det ena plagget efter det andra, och det så nära, att gumman, som eljest var så blygsam, skulle ha blifvit mycket förlägen, om hon sett någon annan så »obeklädd».

»Nu skall lilla goa herr aktörn få bra med folk», sade hon. Och så sträfvade hon redligt hela den tiden han var borta.

Hon hade samlat en liten styfver, och var mycket rädd om sina pengar, men det goda hjertat var ändå råddande öfver allt annat.

»Hvad ska vi ha till middagen i morgon, lilla goa herr aktörn?» frågade hon en lördagsafton sin husbonde, då han sent och ledsen kom hem.

»Jag vet inte jungfrun. Jag har inga pengar,» svarade han modstulet.

»Litet pepparrotskött,» föreslog gumman.

»Hur skola vi kunna det, när jag ingenting har att köpa för?»

Gumman teg. Söndagen gick in tung och disig på höstdagen, middagen kom, och på bordet stod pepparrotsköttet varmt och rykande fram på aktörns plats.

»Hvar har jungfrun fått det i från?» sporde han.

»Hm! Herr aktörn får väl betala mig, när det blir godt om pengar. Men det är så nödvändigt för alla i hemmet, att lilla goa herr aktörn äter pepparrotskött,» svarade gumman enkelt. En tår glänste i ett par klarblå ögon, och många hjertan klappade af tacksamhet för den handling, som syntes henné så naturlig.

Att stänga dörrar, var en sak gumman ansåg vara öfverflödig, »ty det kan ej komma några tjufvar der jag är, för det är en spång, hvaröfver ingen gå kan», var hennes trygga försäkran.

»Hvarför har jungfrun aldrig gift sig?» frågade aktören henne ibland skämtande.

»Jag har haft fästman, sedan jag var fyra år, i andlig måtto», svarade hon och såg så ytterligt belåten ut, i öfvertygelsen af den sanring hon sade.

När hon blef vred på någon, talade hon alltid om, att... »straffet och riset» kommer. Med detta skrämde hon en gång en gumma, som var ännu äldre än hon, och brukade komma dit ibland, samt ligga qvar öfver

natten. Äfven denna gång skulle hon stanna . . . klockan gick på elfva på aftonen.

Då kom gummorna ihop sig och jungfrun förklarade, att hon kunde förhindra grödan att växa, ställa till öfversvämningar, låta åskan föröda allting — och sprida pest och död, ty — straffet och riset skall komma . . .

Den andra gumman började skyndsammeligén kläda på sig — och gick — trots alla protester hem till sig, emedan hon ej tordes stanna i ett hus, der en så farlig person fans.

I sexton år omhuldades det hem, som var så oskattbart lyckligt att ega henne — som med den hjertegodaste min skulle ha offrat lifvet för den »lilla goa herr aktörn» och hans dotter, som näst honom stod högt i gummans trofasta hjerta.

* * *

Dottern gifte sig — och gumman slog sig slutligen till ro hos en systerdotter.

»Men den lilla biten mellan Nytorget och Ladugårdsland springer jag som ingenting, lilla goa herr aktörn, om jag någon gång skulle behöfvas,» sade hon tröstande, då han verkligen bedröfvad skildes vid henne. Troget, som hon lefvat, dog hon, ty hon höll på attsnöra sina kängor för att gå till aktörns dotter, »lilla goa frun,» som låg sjuk, då liemannen utan något förberedande fjesk förde henne öfver till de sälla jagtmarkerna.

Ja, hon var ett original, som man önskade sig kunna återfinna blott en enda gång till i lifvet . . . och som säkert aldrig får erfara »straffet och riset».

"Till min flinga."

Kung Bore sitter på fjällets topp
och blickar stolt öfver världen.
Hans tjensteandar i flitigt lopp,
söm syskon följas på färden
och klä' så härligt i Julekvällen
båd' tak och gator och andra ställen
med täcket hvitt.

Dock före julen en fjorton dar
Kung Bore ville försöka
om hela truppen i ordning var
att julefröjden föröka.
Och så han lät dem i luften svinga
så lekfullt ystert, hvarenda flinga
på exercis!

På villovägar en flinga kom
inom den öppnade rutan.
Hon tänkte nog på att vända om,
men kraft dertill var hon utan.
På hvita vadden hon låg den lilla
och fick sig hvila så lugnt och stilla
uti ett hem.

»Du lilla flinga, jag önskar nu
att riktigt godt du här trives
ett sälsamt spel — ej — förställt ännu,
af goda makter bedrifves:
att sådant händer, som minst man tänker
Så vackert ligger du där och blänker
på jungfrubädd.»

* * *

Så hör hon hviskas. Det gör så godt.
O, ja, så gerna jag dröjer!
Att ha ett hem — njuta kärlekslott
till sjelfva himlen oss höjer.
Och lär oss blifva så goda, rena,
likt liten flinga, som helt allena
blef sänd af gud.

“Den gamla.“

Nu är hon gråhårig, ansigtet är färadt och ögonen blicka allvarliga, kloka och lugna ut i världen. Men gud, hvad hon förtrollat oändligt många med de ögonen! Hon är och har varit underbart vacker.

Innan ännu de sjutton åren voro fyllda, hade hon knäfallit vid kullerstolen och gifvit bort sitt rika varma hjärta, sitt öfverfulla förtroende till människorna och lifvet. Att stoftet på den skimrande fjärlens vingar föll bort vid den kalla Nordans blåst, är något så vanligt, att det knapt är värdt att särskildt betona.

Efter några år befann hon sig genom en af svenska legationens fruar i S:t Petersburg, der hon väckte allmän beundran under namn af »den vackra svenskan».

Ofta talar hon med ungdomlig liflighet om hur hon i sällskap med den svenska familjen bevistade kejsrerliga hofbalen på Peterhof. En sådan lyx, som der utvecklades, påstår hon icke i något gaf vår tid efter.

Huru besynnerliga förefalla icke för hennes ålder seder och bruk nu mellan de olika könen, emot då hon stod i sin blomma, då hon var på — »den balen». Ridderlighet, elegans, uppmärksamhet å ena sidan, en ständigt aktgifvande återhållsamhet, parad med barnslig oskuld, å den andra.

Aldrig kan hon försona sig med vår tid.

Att mycket är bättre, kan hon icke fatta, derfor säger hon, »att de unga herrarna med cigarren i mun, punschglaset bredvid sig, och korten i hand, sitta fästade vid spelborden, redan med ett trött och blaseradt uttryck

öfver sina drag; och de unga damerna med pudrade kinder, oformliga, osköna moder på alla vis söka vanställa sina ofta nog af naturen väl danade kroppar, medan de med det mest innehållslösa prat vanställa sina själar . . . »I min ungdom», säger hon, »hade vi ej så mycket vetande, men *ett* viste vi — det att riktigt af hjärtat roa oss, de unge männen, såväl som unga kvinnorna. Som på hofbalen! Då hade jag ju varit gift i några år och var äfven enka; men roligare hade jag bestämdt *då* än hvad de unga flickor, som inga pröfningar genomgått, ha nu . . .

Och kanske har den gamla rätt!

Men — det kommer andra seder efter våra och hvarje ålderdom finner alltid sin ungdomstid mönstergill.

En afton var hon på teatern. Det var bestämdt att en betjänt skulle komma och hämta henne. Men hur det var, befann hon sig klockan nära tolf på natten ensam stående utanför teatern och hade intet annat val än att taga en släde för att åka hem. Hon tyckte väl att han körde i en annan riktning än hvad hon uppgifvit för honom; men utrustad med ganska mycken fysisk kraft samt redan van att bekämpa rätt mycket, hyste hon ingen fruktan, utan hon sträckte makligt ut sina fötter under fällen. Dervid stötte hon mot något, som väckte hennes uppmärksamhet. Hon lutade sig ned och fick tag i en — sidenpels! Som jag nämt, rädd var hon icke, — men detta gjorde henne kall om kinderna, som icke voro skyddade af smink eller puder. Att resa sig upp, i mörkret taga reda på hvart de körde, och till sin förvåning finna, att Newan med eitt istäcke glittrade på mycket nära håll emot henne, var fortare gjordt för henne än jag hinner beskrifva det. Men — det var ej nog att veta med hvilken bof hon hade att göra; hon måste äfven förekomma hans elaka uppsåt mot henne. Plötsligt rinner henne något i minnet, som hon hört. Hon rycker tag i en bricka, som kuskarne den tiden måste hafva på ett snöre om halsen och snor till det flera tag, så att karlen är nära att kväfvas, samt börjar af alla krafter ropa på hjälp. Tvänne herrar, som kommo åkande från motsatt

håll skyndade till, vände om hästen och befalde kusken att köra till den af henna uppgifna adressen, utbedjande sig äran att få följa henne. Vid framkomsten tillkallades polis. Släden undersöktes och man fann i densamma en mängd dyrbara fruntimmerseffekter, samt upplystes det sedermera, att kusken på den kvällen expedierat tre fruntimmer i Nevans iskalla famn.

»Om jag varit en af nutidens unga damer, tror du inte att äfven jag då legat där?» frågar hon mig ofta, då hon icke utan en viss liten stolthet berättar denna episod från sin vistelse i Ryssland.

Hon återvände emellertid till fäderneslandet och pröfvade der på ej så litet. Efter många års förlopp gifte hon sig för andra gången och det med sin svåger. Hon blef styfmoder för tvänne minderåriga barn, hvilka hon skänkte en sådan ömhet och vård, att hvarken de eller hon än i dag kunna tänka sig, att de icke äro kött af samma kött.

Mång't och mycket fick hon nu att taga om händer. Och nog kunde vid många tillfällen med skäl sägas, att det var frun som var — herrn! . . . Deras hus var ett af de gästvänligaste och angenämaste som kunde påträffas och penningarne tilläto äfven att upplåta sitt bord och skänka andra glädje. Alla talade med beundran om den vackra och driftiga hustrun och husmodern och ändå — kände hon sig i djupet af sin själ allenastående. Den dagen hon ej orkat tänka och sträfva som hon gjorde, — ja, den dagen visste hon, att hon var ensam; icke så mycket af brist på ömhet, som att aldrig vara förstörd. Den dugliga qvinnan tyckte de alla om; men den själshungrande, den efter ett ideellare lif törstande förstodo de icke alls. Och hon skulle dock så väl kunnat förena båda!

Så lades år till år, bekymmer och omtanke ökades och kontanterna minskades, tills hon en vacker dag, lugn, tyst och kall, stod och lemnade ut *allt*, hvad han och hon egt. Han! Icke ens honom egde hon kvar; men det var ej döden som tagit bort honom — det var . . . »Ja det där skola vi ej tala om», säger hon och ser så likgiltig ut,

att jag skulle vara frestad tro, det hullingen glidit förbi i stället för rakt in i hjärtat.

Alla, som stå högre i ett eller annat hänseende hafva sina afundsmän; och hon hade det ej minst. Nu börjades en tid för dessa. Det lilla trånga samhället riktigt frässade öfver det erbjudna tillfället att få trampa den stolta frun. »Stackars tokar!» var hennes alltid lugna refräng. Och aldrig hade de den glädjen att se henne berörd af något, hur *litet* det än var. — — »Det är dock en märkvärdig qvinna», började en och annan glunka och allt fler och fler instämde deri. . . . »Hur kan hon hålla sig så fin? Hur kan hon se så stolt ut? Hur kan hon, som varit van att bo i eget hus, nu finna sig i att bo på enkhuset?» . . . . Se där, hvad som sysselsatte den lilla staden. Hur kunde hon göra — godt! Hur kunde hon, då mannen dog, räcka till att hjälpa honom »hederligt» i grafven? Honom, som så länge varit död för henne! — Ja, hur kan det stolta, rika hjärtat vara liberalt?

* * *

Nu är hon gråhårig, nu har hon frid, nu skänker hon glädje och nppmuntran. »Det kunde jag troligen icke, om jag varit en af vår nutids unga damer,» slutar hon vanligen. »Men — nog tror jag det varit bättre, om jag fått hvila i Newans kalla famn!»

När "h on" fylde 74 år.

Pendeln går och går,
mänskan fyller år,
slutligt höres sista knäppen.
Verket har nötts ut.
Fjedern tagit slut
och man borta är på fläcken.

Hvad ha vi då gjort?
Så blir sedan spordt
utaf dem, som efter lefva.
Mycket göra vi
som får osedt bli
om än gunst vi eftersträfva.

Stundom var det godt,
stundom ondt vi sått,
stundom tänkte vi för litet.
Ofta var det hett,
som det varit svedt,
ofta — vi i läppen bitit.

Våra sorger små
verlden tycks förstå,
våra stora — icke fattas.
Tåren i vårt skratt
få de icke fatt,
se ej — vi af striden mattas.

Derför är du lik,
 lugn och stilla vik,
 vännen — nu vid sjuttifyra.
 Sliten är du visst,
 men dock icke mist
 själens ljufva ungdomsyra.

—————

Hvarn är du till?
 Du är sedan spridd
 och den som åter lyfts
 Mycket sorg är
 som du också är
 Stånden var hvar för sig
 stånden enda är allt
 stånden tänkte vi för till
 till var det här
 som det varit varit
 ofta — vi i läppen till

 Vår sorg var
 världen för oss
 till som — inte till
 Tiden i vårt ständ
 li du inte till
 se sig — vi är ständ mest

“Mina triumfer.”

Alla unga, har man sagt mig, svärma för teatern — och att jag började dermed i tid, är något, som jag allt för väl erinrar mig.

Kanske får man tillskrifva min tidiga böjelse för den ädla konsten: den omständigheten, att min mor var engagerad vid landsortsteatrar mellan mina fyra och nio år, och att jag, som likt alla s. k. »teaterungar» hängde mellan kulisserna både bittida och sent samt således insöp den »heliga gnistan» och att jag med den — om inte tillfredsstälde, dock förnöjde min publik, kom jag åtskilliga gånger i tillfälle att erfara.

Särskildt föresväfvar mig en afton: Jag hade väl sett mina modiga sex vårar. Det gafs en af dessa tragiska pjäser med kärlek och enlevering, några »dolkstötar» och »sådant der», som höll den tidens publik i »stämning». Jag stod på ena och min mor på andra sidan om scenen. Jag var bland annat klädd i en väderhufva, der den obändiga vadden äflades att spela snöflingornas roll, hvilket gjorde, att det var svårt att afgöra, om den var svart, eller hvit till färgen. Kappan — ifall man får gifva det lilla, korta, snäfvä plagg, som i alla fogar var för liten för den lilla späda kroppen, detta namn — hade en sådan ofantlig släktskap med »hufvan», att det gamla ordspråket: »en rackare mötte en stackare och då sa han — god dag bror» — måste ha runnit en hvar i hågen. Fötterna, som sedermera blifvit litet hyggliga, voro då stora som — »klappträn» sade mamma; och inte bidrog lånandet af mammas gamla utslitna kängor just till, att de syntes mindre. —

Vidare hade Bore varit nog oartig att gifva mig en faderlig kyss midt på näsan, hvilken som ett äretecken kvarlemnade den röda fläcken på yttersta tippen. Så ungefärligen utrustad, hade jag den omnämnda aftonen afhört en öm kärleksscen mellan styckets hjelte och hjeltinna, hvilka mycket dramatiskt afträda från scenen, som ett ögonblick står tom.

»Kismet» ville att mamma just i samma sekund vinkade mig att komma till sig. Van, som jag alltid var, att lyda, hörsammade jag kallelsen, men begrep inte att gå bakom fonden, utan går rakt öfver scen, — men väl kommen midt för publiken — glöder »den der» omtalade »gnistan» upp hos mig och jag börjar med hög och tydlig röst, samt med så lifliga gester, som min lilla snäfva kapp tillät, en den mest stormande kärleksscen för två personer.

Publiken, som för en stund sedan ryste af andaktsfull bäfvan för de älskandes kommande öde, fick nu lätta sina hjertan och motionera sina lungor med ett det mest frenetiska skratt . . . Och var det frågan om någon succès, så var det jag, som gjorde den.

Men, som ingen är profet i sitt eget land, så föll det teaterdirektören och min mor in att inte uppskatta den nytta, jag gjorde teatern, utan afkyldes jag i min aktningvärda prestation, med ett hårdt grepp i armen och en färd ut i kulissen, som påminde om den kommande flygmaskinen.

Publiken, som bättre senterade min konst, ropade in mig — men — jag ansågs väl för farlig och för mångsidig, efter jag återgaf två partier på en gång — samt idigt som jag författade . . . hvarför jag förflyttades in i klädlogen, der jag med högsta betyg genomgick en kurs i utdrifvande af »underbarns» — naturen.

Några månader efter min röjda dramatik ansågs jag värdig att få en roll i en pjäs, som hette »Familjen», deri förekomma två barn, bror och syster. De ledas in af sin guvernant för att gratulera, och det till på fransyska, — sin mormor.

Dagen var inne. Klockan fem går mamma och jag upp på teatern.

Lilla damen ställes på en stol och iklädes strumpor och skor — skor som passade och voro skära. Hvit tyllklädning, skärt sidenskärp och lockar fulländade toaletten.

Men, på det att illusionen skulle bli bedårande, skulle jag ha blommor — teaterblommor — men ett riktigt guldblomsterhorn, som tillhörde min mor.

Hvarför har guldet störtat så många? Hvad ligger det för hemskt i den metallen? Outgrundligt! men ofta exempelgifvande — allt för ofta! —

»Du har tur med dig min lilla flicka, som får börja med riktigt guld, måtte det få fortfara» sade en af mammas kvinnliga kamrater.

Jag kom upp på scenen, aldeles förvriden af fåfänga och inte tänkande på något annat än . . . »blomsterhornet».

Är allt i ordning? frågar direktören, som den tiden var så mångsidig, att han i sin person förenade direktör, regissör och aktör.

»Ja . . . svaras det.

Plats! Låt gå!

Ridån rullar doft upp. pjesen börjar. Jag och min spektakelbror står vid guvernantens hand färdiga att vid replik inträda. En sista mönstrande blick på oss och — vi äro inne.

Publiken tyckte antagligen, att vi sågo nätta ut och gaf aplåd.

Jag skulle börja tala, men, omöjligt att kunna tänka mig något annat, än att det är mitt guldblomsterhorn, som så hänför dem, ville jag på ett värdigt sätt visa dem min erkänsla för deras nobla uppfattning . . . och steg därför fram till rampen, upprepade gånger nigande för dem. Åter aplåderas det — och denna gång hjertligt — om jag så må säga.

Jag blir aldeles vild, niger, kastar slängkyssar, och har en oblandad glädje.

Som emellertid hela scenen står stilla och de spe-

lande äro i en pinsam belägenhet, så finner sig min bror, och börjar:

»Ma très chère grande Mère».

»Ne-hej du, det står i min roll, att jag skall tala först!» utropar jag i högsta vrede, stampande med foten.

Ett sådant barn fick inte finnas i en fin familj och så förpassades jag hastigt utom området för mina triumfer.

Jag fick likväl, vid löfte om bot och bättring, visa min talang åtskilliga gånger i den rollen. Men — lagrarna skördade jag endast vid första uppträdandet.

Mitt sednaste mandat var så obetydligt, att det kanske inte borde nämnas om, inte som det märkvärdiga att vara »engel i svinho».

Oscar I hade varit sjuk, men var nu fullständigt återställd. Hela Sverge festade för honom. Truppen låg i Malmö. Staden eklärerades. En enkom pjes skrefs för att utvisa, hvilka trogna undersåtar vi voro.

Idéen var sådan att en sjöman inträder i en elegant salong bland idel förnämiteter, som har bjudning.

Matrosen omtalar, att deras älskade konung är frisk och uppstämmer en sång, hvari alla instämma. Fonden går upp, och tvenne englar hålla konungens namnschiffer mellan sig, men — mina rojalistiska känslor måste visst ha velat påskina hvad de en gång skulle bli — ty den som för all annan härlighet glömde sin kung och lät den dyrbara symbolen af det trogna folkets kärlek skötas af kamrat-engeln — det var jag — som från min upphöjda ställning med full hals instämde i sjömannens kupletter . . . Detta, på hedersord — af kärlek till sången.

Det låg troligen i sinnet, att englar, hvars himmel är en svinho, icke kunna vara bättre.

Jag har nog någon tid sedan varit på scenen, men alltid lyckats, som i det föregående — att der jag icke bort — väcka löje.

“I en ung flickas poesialbum.”

V i leka och hoppas,
vi tro uppå allt,
och lifvet, det knoppas
i fager gestalt.
Men — så kommer frosten
och marken blir hård.
Och så kommer rosten
och fräter hvar tråd
af väfnaden fina
men glöm icke *då*,
att solen kan skina
den tiden också.
Bevara den värma
hon skänker dig mild,
ty *den* skall dig närma
till »ursprungets» bild.

”En vanlig historia.”

»Det är en vanlig historia,» sade han med en axelryckning och en blasserad, trött min. Han var en man af omkring 35 år, född af rika föräldrar, uppfostrad som en rik mans son och hade haft så roligt att han nu ständigt hade tråkigt.

Nöjets bågare var tömd till botten och de förströelser eller laster, han tillät sig, skedde endast, för att han något skulle företaga sig.

Eget nog hade denna natur fått till vän en man, som var en fullständig kontrast till honom sjelf. Och hvad som föreföll ännu besynnerligare, det var att han tycktes tolerera en och annan förebråelse af denne vän.

De sutto nu vid ett glas punsch, samt en halfbränd brasa.

Albin hade på sitt rättframma, men varma sätt förehållit honom hans indelikata beteende mot en ung kvinna ur den mindre bemedlade klassen, som med sin ålders obetänksamhet och sin ställnings bristande tillsyn låtit bedåra sig af honom, der han, först af en händelse, och sedan af beräkning började gå utanför den lilla butik, der hon för en knapp aflöning tillbragte sin dag.

Hon var hvarken vackrare, eller mera bemärkansvärd än andra flickor, men han — qvinno-connessören, hade strax i hennes nyfikna blick funnit, att han väckt något annat än det allmänna intresset hos henne.

Hon hade både små och stora bröder, som väl kunnat gått och hemtat henne om aftnarna, men hon redde sig nog bra ändå tänkte de; och — så fick hon sällskap! Hvilket mer än, som efter månader af ett yrande kärleksrus, var lyckligt för henne.

Det der är ju, som sagdt, så vanligt, att det är utslitet — men att en man med rikliga medel undandraget sig att fullgöra den pekuniära sidan af förbindelsen, hörer väl, är att hoppas, icke till det utslitna.

Flickan hade nu i sin förtviflan gjort slut på sitt och barnets, som hon tyckte eländiga lif.

Det hade också gått utför...

En annan »anständig» flicka stod i hennes ställe i butiken.

Den förras bekanta voro uppfostrade till hederliga menniskor, också gingo de under hennes olycksdagar gerna en annan gata, om de befarade att träffa henne, så framt de ej för tillfället voro ifrigt fästade vid något juvelerarfönster samt alls icke såg, då hon gick om dem.

Fattigdomens brandvakt ropade dagligen i hennes hem allt högre sitt: »det fins intet mer — det är på 'stampen' allting!»

De äldre bröderna hade aldrig annat än hårda ord för henne.

Modren endast var den försonliga. Kanske kände hon inom sig, att om hon icke varit så fåfäng och velat haft sin flicka till något »bättre», än hvad hon sjelf varit, och således fört henne till den svåra halfva ställningen, att hon hvarken tillhörde den ena, eller den andra samhällsklassen.

Hade hon i stället utbildat sin dotter till en duglig och kunnig tjensteflicka med aktning för sin verkningskrets och medveten om sin qvinliga värdighet och skyldighet, så hade hon kanske icke så lättroget hängifvitsig åt en person, som så hänsynslöst ansåg henne som sitt rof, under det han umgicks i den familj, der hon tjänade

— som nu — då hon trodde sig stå i jembredd med honom och kunna blifva hans hustru.

Hade hon lärt flickan, att arbetet är en ära, hur och hvarhelst det med ifver bedrifves, hade det måhända ställt sig helt annorlunda — men det var försent; och det var detta, den stackars modren så gnagande kände.

Till en början sökte de få litet hjälp af den »fine» herrn, som var skulden till all denna olycka! men han resonerade, som så:

»Att den som sig i leken ger — får leken tåla — det vet ju kvinnorna, såväl som männen.

Och så glömde han bort hela händelsen för något angenämare.

Man upphörde också att vidare söka honom.

Den olyckliga kände att det var under hennes meniskovärde att bedja, der hon var i sin fulla rätt att fordra. Hon dog heldre!.. döden har städse en öppen famn för alla. —

* * *

»En vanlig historia, säger du,» utbrast Albin, »det är just det sorgliga hos oss män, att så många bland oss gifva orsak till dessa 'vanliga historier' och sedan med en axelryckning och den der stående termen draga oss ur spelet — dess värre, för att åter frammana — en 'vanlig historia'»

»Du talar som ett fruntimmer,» sade Fritz lite retligt, »som tycker det vara så bekvämt att vältra hela skulden på mannens axlar. Hm! vet hon kanske inte att en bekantskap som knytes på gatan, då hon går från butiken, sömnaden, eller hvilket lefnadsyrke hon än må ha, fortsättes på gatan — och aldrig har någon annan utveckling än gatan! aldrig uppträder vid dagsljus, eller inför anförvandter, skall få den 'vanliga historiens' slut?»

Hvarför inlåter hon sig då så lättsinnigt i det första äfventyr, som bjudes henne, när hon åtminstone i

de aldrig flästa fall vet hvad följder det kan ha — och merendels har för henne?»

»Kärlek», säger du, »bah! den känslan borde dock icke neddragas i smutsen och omnämnas vid sådana förbindelser...

Den enda förmildrande domen kan rubriceras under tanklöshet och begäret efter något mystiskt. Vi fördrifva tiden. Hon vill ha något hemlighetsfullt. Vi förlora intet! Hon allt! Hvilken tillhör det då att taga sig till vara?»

»Fritz, det är skamligt att höra en man med hjerta i bröstet tala så!»

»Jag har intet hjerta», svarade han och sträckte sig makligt i stolen.

»Nej det har brunnit ut!»

»För så vidt det funnits något att antända.»

»Fritz, vi ha erfarenhet, vi veta så väl att hviska alla dessa bedårande och förförande ord i det unga örat, som just genom sin oerfarenhet så gerna uppfångar dem. Men — hvad tänka vi, hvad önska vi, då vi planmässigt handla så? Om hon obetänksamt öfverlåter sig åt äfventyret, så göra vi det skurkaktigt.

Jag vill emellertid icke vara i ditt ställe med de bleka, stelnade anletsdragen för mig i hvarje ensam stund... Adjö... nu måste jag gå», sade Albin, resande sig upp.

»Skall du gå?» frågade Fritz.

»Ja... Vi träffas?»

»Som vanligt!»

* * *

Så var han ensam.

«Den token Albin, idealist förstås! Men vill ändå ställa qvinnan som ett liktänkande väsende i bredd med oss, men utan ansvarighet för sina handlingar. Jo, det är logik!»

»Sådana underliga formationer det blir i kolen», sade han stirrande in i den snart förkolnade brasan.

»Skurkaktighet» småskrattade han.

»Nej se, ett hufvud, tydligen ett människohufvud. Hvad fantasien ändå kan framgyckla förunderliga ting för oss. Jag trodde sannerligen icke, att jag hade någon sådan kvar. — Jo, jag har det! jag har det så mycket, att Albins dumma prat ligger i ögonen på mig... ser jag icke nu tydligt ett... an... hvarför säger jag icke ut det? ett ansigte som är... likt! —

Jag måste afbryta mitt umgänge med Albin. Han bör ensam få åtnjuta den förmånen att vara dum — jag har ingen lust att dela hans öde,» sade han, och reste sig förargad upp.

»Skurkaktigt» för att slippa det der besvärliga ordet, vill jag gå och taga mig en »vira»... Jag hade god tur på den i går qväll.»

“Till de 19 åren.”

Vid nitton år man intet känner
utaf hvad lifvet bjuder på
och derfor äro alla vänner,
som endast fröjder förutspå;
om några hviska i vårt öra,
att mulna dagar efter hand
nog komma, tycka vi de störa
oss i vårt sköna blomsterland.

De rosor, som det landet gömmer,
så friskt en arladagg beströr;
och fridens engel qvar sig glömmor
vid toner, som hans öra hör,
Det glittrar silfver öfver nejden,
små skäimska elfvor tråda dans
och lifvets puls-slag hålla fejden
med *allt*, som eger namn af sans.

Dock — allvar måste vi ju ega
— det ger sin lycka, äfven det —
om vi i lifvet skola segra
och trampa säkra, jemna fjät.
Sök i ditt minne att bevara
»de nitton årens» blomsterland,
men troget ock de skatter spara,
som räckas af förnuftets hand.

“En man öfver bord.”

Af naturen utrustad med de rikaste gåfvor visste han att dertill skaffa sig ett vetande, som stod öfver de flestes.

Hufvudstaden —| huru liten den än syntes honom, och för många andra flygtiga själar, innebar dock tillräckligt af frestelser, som kommo honom att glömma, hvad han var skyldig sig sjelf som menniska, samt samhället som individ.

* * *

Han stod der segersäll. Gästerna trängdes omkring honom, allt var festligt — idel fröjd — med amoriner till tjänsteandar och ungdomsmojet paradt med dårskap såsom vänner. Och hon — den täcka bruden — hans brud! Hur flammade icke hans blick, huru klappade icke hans hjerta, då han såg allas blickar beundrande följa henne. — Ja, hon . . . tillhörde honom.

Dock framträdde icke hos den utkorade denna heliga låga, denna kärlekens värme, som hos honom, men många fina, mjuka känslor kunna röra sig under en mindre liflig yta.

Han närde emellertid verklig kärlek till henne — skulle göra henne lycklig, ty han visste sig vara henne värdig; han gaf henne därför sitt stormande hjerta, han bar henne i tankarne på sina förhoppningars framilande skyar.

Penningar funnos; det oaktadt kvarstod han dock vid en mycket maktpåliggande befattning, hvilken han

skötte, som få skulle ha gjort. Han var därför också mycket aftrållen af sina förmän.

Så hade några år efter den berusande bröllopsqvällen svunnit, glöden hade lagt sig, barn hade kommit och de skyhöga planerna gått.

»Du är bra mycket borta från din unga hustru och dina barn» sade en gång en redbar vän till honom.

»Min hustru kan väl i alla fall inte begära, att jag ständigt skall vara hennes uppvaktande kavaljer! Jag måste ju sköta min tjänst och det kräfvär mycket mera tid än du tror.»

»Den upptager väl inte hela din dag? Men förlåt mig, det är din hustrus, icke min sak» ... Och så skildes de åt.

* * *

Några lustiga turar skulle svecyca en afton.

»Ja, vi skulle vilja ha' riktigt roligt, men hur tusan skola vi få det?» utbrast den ene af dem.

»Jo, vill du vara med om riktiga galenskaper, så skall du få se.»

»Ja, ja!» ropades från alla håll.

»Jo, ser ni gossar, om vi bara vände oss till 'Luntan', så är den saken klar, ty han är den bästa galenskapsminister, som kan tänkas och icke heller är han bang för att kröka på armen; få ha så godt fall som han.»

»Märkvärdigt likväl», yttrade en af de mera sansade, »han har ju en vacker och älskvärd hustru ... besynnerligt att han inte kan glömma de gamla ungarlsvarnorna.»

»Nå! den som vill komma i dyn, kommer dit», hänskrattade en, som tviflade på allt.

»Nå men», invändes, »menniskovärdet, mannastoltheten?»

»Fins hos honom mycket vackert på tungan, flyter lätt öfver läpparne, men inte det ringaste grand deraf kommer inifrån.»

»Nu är du elak, jag vill dock tro, att 'Luntan' icke saknar hjerta. En karl kan väl vara lättsinnig, tycka om att ta' sig ett glas i ett gladt lag, utan att därför all hans moraliska känsla behöfver finnas endast på läpparne.»

* * *

Aftonen kom, gillet hade fortgått i flera timmar; punschångorna hade omtöcknat många hjernor, nöjet tycktes ha nått sin kulminationspunkt.

Uppflugen på ett bord med glaset i hand och flammmande ögon företedde den resliga gestalten »Luntan» en bild af öfverdådet, och snillet flödadc ymnigt öfver i det ena sprittande talet efter det andra.

»Bröder, Vänner! tömmen en skål för friheten, den ädla manliga friheten, som styres af tanken och, som af vår själsadel lyftes till höga mål . . . låtom oss aldrig blifva kujoner under tvångsvälde . . . kungsvälde, . . . kvinnovälde» . . .

»Nej, men Bacchusväldet du 'Luntan', under det vill du väl ändock fortfarande kujonera?» inföll en glad stämma.

»Bacchus! . . . Ja det är den ende maestro som vi framtidsmän böra och kunna erkänna,» lallade han fram i en halfdruken ton.

* * *

Så kom en annan tid.

Hade han i sitt hem funnit den kärlek och den ömhet, som han med sitt finkänsliga, men äfven oroliga sinne sökt? Säkerligen icke tillfullo. Han kunde icke mätas efter vanlig måttstock, och det var kanske det olyckligaste. De, som äro så rikt begåfvade, fordra och behöfva mera än hvardaglig omgifning.

Han ägde, som en ädel diamant, glänsande från grubbotten i sitt hjerta, kärleken till sina barn: men var denna kärlek nog stark för att gent emot hans slappa vilja höja honom till värdigheten af att vara far?... Detta ansvarsfulla kall?

Nej, — kunde han vara den, af hvilken hans son borde taga exempel, ville han se honom, sonen, komma osäkert vaggande fram på gatorna till åtlöje eller beklagande?

Och när någon frågar den unge mannen:

»Hur har du blifvit sådan?»

Skall han nödgas svara:

»Genom pappa, jag såg honom, som sade sig älska mig så högt, aldrig annorlunda — af honom bör jag ju ha fått både grunden för mitt inre lif och dess utveckling samt begreppet om att uppträda och skicka sig i den yttre världen. Derfor är jag den gentleman, min far lärt mig att blifva.»

* * *

O, gud, arme man! Hur tung är ej din börda att bära. — Den enda makt, du ville åtlyda, var glaset, och den makten har du som ett ohyggligt minne lemnat åt din son...

»Men han synes ha någon moral den mannen», säga några damer, som resonera om honom.

Ja, han för ständigt gud och guds skyddande hand på läpparne; men hvad menar han med det? Om han verkligen vore religiös, eller trodde på något högre och bättre, så visade han väl sig i sina handlingar som en man, den der hade alvar med sina ord — ty handlingen hos människan bör vara, som bouquen på ädelt vin.

Verlden dömer och människorna lägga sig i hvarandras görande och låtande. Alla se vi verkningarne, men få orsakerna.

»En man öfver bord» säges med denna tanklöst sorgliga ton, — men tänker sig någon in i det smärt-samma, det gudaskändande i de enkla orden: »En man öfver bord», det vill säga en kännande, tänkande, en om sin medrätt i den allmänna aktningen, den samhällsordnande länken medveten varelse, som kastar bort allt detta och blir »en man öfver bord». —

För att det skall komma derhän med den intelligente, bildade mannen, måste det finnas en djup och sorglig orsak.

Han är nu vid tröskeln till evigheten, lekamligen förstörd — men andligen — ja, så underligt det låter, glimmar der ännu i de matta ögonen en blick af ömhet och sann människokärlek, som sqvallrar sitt språk, om att än en gång kunna bli *mannen*, det vill säga, pryd-naden i vetandets tempel, äran på de stora handlingarnes arena, läraren för ett yngre slägte, att en ädel grund kan segra, trots den gripits hårdt af frestelsen.

Men hvad skulle kunna förhjelpa honom dertill?

 Hans barns små, runda armar!

“På en studentmössa.”

(Julafton 1881 i Mentone.)

I Norden bjällror klinga
och snön den faller tätt —
af den en liten flinga
på flygt sig har begett
till Söderns varma länder,
till ynglingen från Nord.
Tag henne mildt om händer!
Hon är för mildhet gjord.
Ty eljes lätt hon fryser
och blir en stelnad tår —
och om *den* äfven lyser,
den värma ej förmår.

Må uti juleqvällen
hon hviska, hvit och ren,
om gamla, kära ställen
och återkomsten se'n!
Om allt hvad hoppet diktar
uti den unges bröst,
när modet än ej svigtar
vid ljud af annan röst...
Håll kvar du flinga skära,
en fläkt från hemmets värld!
Då skall han tappert bära
min enkla minnesgård.

”Missförstånd.”

Der stod hon nu färdig i det skimrande ljusskenet — och, i sanning — den bild, som spegelglaset återgaf, kunde hon vara fullt belåten med den höga, smärta figuren, den vackra midjan, runda barmen och det högburna hufvudet, allt harmonierade förföriskt. Hon var cendré med stora blåa ögon. Man kan ej säga, att det strömmade värme ur dessa ögon, men ungdomslust, lefnadslust, medvetandet af att lifvet är skönt, och hon var den sköna i lifvet, återfann man i dem. Baldrägten klädde henne också förtjusande. Hon tröttnade ej heller att betraktande ställa sig i den ena attityden efter den andra.

I den dunklare delen af rummet, hvilket i allt talade om rikedom och komfort, satt försjunken i en emma en annan ung flicka; var hon äldre, var hon yngre? Ja, det stod ej till att säga, men att hon inte på långt när var så vacker, som balens blifvande drottning, det var vid första påseende ögonblickligen afgjordt. Det låg något, som skulle en kylig vind farit öfver hennes ansigte och alvaret öfvergick nästan till tråkighet bredvid den andras sprittande lif.

»Hur länge skall du hålla på med den der leken, Ida? Ty du ämnar naturligtvis inte gå på balen, gent emot din fästmans uttalade önskan?»

»Jo, min snälla vän,» svarade Ida lätt skrattande, »om det faller Hugo in, att medan jag ännu är ung och kan njuta af lifvet, få sådana kapriser som att neka mig det — så sade alltid just din mor, Anna, att en flicka är dum, om hon låter fästmannen spela en sådan tyrann, hvad skall då mannen fordra?»

»Ingenting» svarade Anna likgiltigt. »När inte fästmannen får det, som brukar vara öfverflödande under förlofningsstiden, nemligen kärlek . . . Hur skall då mannen kunna få något?»

»Anna», brusade Ida upp, »tänk-på hvad du säger, man skulle kunna tro att Hugo har beklagat sig för dig öfver sin kyliga fästmö!»

»Dertill har han för mycket heder — men flere än ett skäl har han nog» svarade Anna, resande sig upp och, tagande den motsträfviga Idas händer, tillade hon med en varm blick ur sina grå ögon:

»Ida, du vet, att jag håller så innerligt af dig — du bortskämda barn, att jag inte kan låta bli att varna dig — för så vidt du verkligen älskar Hugo?» här sökte hennes ögon forskande Idas, men denna tycktes endast otålig.

»Du står ännu så ljus midt upp i lyckans solsken — försök att hålla dig qvar — aldrig blir belysningen sedan densamma.» Det låg något drömmande i tonen.

»Anna, hvad hände dig under de 18 månader du var ute på kontinenten? Du har sedan dess varit så förändrad», sporde Ida med verklig ömhet.

Likasom begrundande genmälde Anna:

»Det hade jag aldrig tänkt berätta för någon varelse på jorden . . . men . . . kan jag dermed göra dig någon nytta, vill jag afstå från denna min före . . .»

I det samma klingade tamburklockan, man hörde dörren öppnas och en äldre man i gräsprängdt hår stod snart i rummet.

Jublande sprang Ida emot honom. »Farbror! Vet du att jag höll på bli otålig.» »Christin», vände hon sig till husjungfrun, som äfven kommit in, »hör efter om mamma är i ordning, så fara vi.»

»Nåå, lilla Anna, du är fast besluten att inte följa med?» frågade farbrodern, i det han knäppte upp pelsen i det varma rummet, medan den återvändande tjänsteflickan hjälpte Ida att få ytterplaggen på sig.

»Nej tack, farbror, jag går inte på balen. Dansen är hänförande — om vi omslutas af armar, som äro oss

kära, tryckas till ett hjerta, som tillhör oss — men — annars förstår jag inte betydelsen af en dans.» Hon hade en helt varm kolorit på kinderna.

»Jo . . . det der förstår du visst!» begabbade den nu resfärdiga Ida, i detsamma hennes mor kom i dörren, för att hemta dem. Hon såg trött och sjuk ut, och att hon helst skulle velat stanna hemma, kom man inte i tvifvelsmål om på den nästan afundsjuka blick, hon gaf sin systerdotter, då hon tog afsked af henne.

De voro borta . . . efter en stunds tankfullhet reste sig Anna energiskt upp.

»Jag måste åter resa, komma bort härifrån . . . . Hugas jemförelser mellan Ida och mig förskräcka mig . . . . Jag har ju blifvit så hårdt bränd . . . .»

* * *

Men vi lemna Anna åt sina resplaner och reflektioner och följa i stället den sköna danserskan på balen.

Ljusen i kronorna strålade i kapp med damernas toaletter, orkestern spelade en yrande vals och de dansande paren rörde sig graciöst i den festsmyckade salen.

Hon hade nyss mönstrande öfverfarit sin gestalt i spegeln för att se, om färden gjort någon rubbning i toaletten. Nej, allt var till belåtenhet och hon gick att vid farbrodrens arm och modrens sida inträda i danssalongen. Den ene uniformerade och den andre elegante civile unge mannen skyndade sig att emottaga dem och få sina namn antecknade i hennes dansprogram.

En mustaschprydd härads höfding anhöll med en viss tillförsigt om första dansen. De sväfvade ut och voro verkligen ett vackert par. Det följde dem äfven flera än ett gåckande och beundrande ögonkast.

De unga hvilade sig ett ögonblick i en fönsternisch. Mera eldigt, än balkavaljeren behöft, fattade han hennes hand och sade med ett eget tonfall i rösten:

»Tack för Ni kom hit i afton, jag hade nära nog förlorat hoppet, då jag hörde huru malplaceradt hallstarrig Hugo var i att vilja förneka Er detta obetydliga nöje. Men Ni gör alldeles rätt, som visar Er ha en egen vilja gent emot hans egensinne.»

Litet kyligt svarade hon:

»Herr häradshöfding, min fästmans lynne är mig till behag, och — vidare behöfs det ju intet?»

»Jo, min fröken, tillåt mig att bestrida det sista påståendet. Pro primo, emedan det, som är alldeles avita mot allt i världen, i längden inte kan bli någon behagligt, pro sekundo, att om än den ena, än den andra af edra väninnor och anhöriga göra anmärkingar öfver hans besynnerligheter, hans despotism . . . . Ja, nära nog hans brist på den kärlek ett sådant föremål, som Ni, är värd, så — inverkar det omedvetet och alstrar ett termometerfall i Era känslor.

Pro tertio,» fortsatte han i en dämpad, passionerad ton — »vet Ni — att det finnes den, som eignar Er den glödande hyllning, som allenast bör tillfalla Er . . . . Och som endast kan skapa en behaglig harmoni.»

Litet förvirrad frågade hon: »Herr häradshöfding, skola vi inte dansa ut ett hvarf?»

»Som Ni behagar» svarade han med en granskande blick på henne. Och så bar det åter åstad.

* * *

En äldre man med ett vördnadsvärdt utseende hade slagit sig ner hos Idas mor, som med en frånvarande min satt och såg på dansen.

»Er fröken dotter är charmant! Jag förstår inte hur hon kan stå tillbaka för en annan,» sade han liksom försigtigt.

»Stå tillbaka för en annan. Jag förstår Er icke, herr baron.» Hon syntes mycket förundrad.

Efter en djup blick på henne svarade han raskt:

»Jag är sedan gammalt en vän af Er och Er familj — och jag ber nu — i det jag uppriktigt säger hvad jag menar — få påminna Er derom. Malicen påstår, att fröken Idas fästman synes vara mycket mera engagerad på ett annat håll, än der han borde.»

»Malicen, herr baron, har så många tungor, att kloka öron sluta sig för dem. Jag hoppas af hjertat, att min dotter fyller sin pligt mot Hugo, som jag är förvissad, att han gör mot henne — så kommer 'malicen' med all bestämdhet på skam.»

Ida och hennes kavaljer hade af en händelse stannat nästan invid de båda äldre så, att de hörde hvarje ord, som sådes. Instinktmässigt drog Ida sig åt sidan och med en snabb blick förvissade hon sig, att inte ett ord undgått honom mer än henne.

»Har . . . Ni . . . äfven hört . . . hvad baron X. sade?» frågade hon dröjande.

»Ja, hört det — och äfven sett, att det är sanning. — Ja, jag vågar svara för mina ord», sade han ifrigt, då hon ville afbryta honom.

»Och . . . hvem?» Nu såg hon stadigt på honom.

»Det skall ytterligare bedröfva Er att få höra det, inföll han besvrad. »Ni tänker Er förmodligen icke . . . att . . . Er kusin fröken A . . .»

Nu flammade en blick upp öfver hennes ansigte! . . . Nu förstod hon allt!

»Herr häradshöfding, om det skulle vara sant . . . så kan Ni säga den som egnar mig den der 'glödande hyllningen . . .' att det . . . kanske icke är förgäfves . . . Förlåt jag orkar inte dansa mera.»

Och dermed lemnade hon honom för att direkt gå fram till sin mor, samt förebära en opasslighet som skäl för sin önskan att få fara hem.

Modren, som lidit mycket i följd af mannens lättsinne, förstod efter en enda blick på sin dotter, hur det var fatt och beviljade med nöje hennes begäran.

Hur Anna hade stuttit försjunken i sitt beslut att resa, hade timmarne flytt, då Hugo kom för att söka sin fästmö. Ett strängt moln lägrade sig på hans panna, då Christin underrättade honom om att frun och fröken hade farit på balen, men att fröken Anna var hemma.

Liksom omedvetet tog han af rocken och inträdde i salongen. Han bugade sig mekaniskt för Anna och gick att sätta sig i soffan.

Sedan Anna en stund förgäfves väntat på en muntlig helsning sade hon naturligt och enkelt:

»Hugo, hon är ung — och hvem leker inte lifvet för då? Du är man, du får följa dina böjelser utan anmärkningar och derför märker du ej sjelf, att du tillfredsställer dem, som du gör... Och säg mig, Hugo, hvad är det för en nyck utaf dig att vilja neka henne njuta af sin ungdom. Hon är välbergad, du rik, hon behöfver således inte förneka sig ett nöje för att lära sig sköta hushållet o. d. Är det då så roligt att spela despot?» slutade hon litet lekfullt.

»Anna», genmälde han allvarligt, »hvarför tala rakt mot din natur och tanke? Kan — hon finna njutning och nöje, då inte jag är med, är det redan inte, som det bör vara. — Tro inte att min dom gäller annorlunda för mannen — hvilket jag ock bevisat i det jag dragit mig ifrån de fleste af mina ungdomsbekanta, och har endast några få intima vänner kvar, för hvilka jag dock aldrig lemna henne. En qvinna, som skall gifta sig, har ett så allvarligt studium sig förelagdt — ty på hustrun beror dock förnämligast äktenskapets lycka — att hon med djup eftertanke borde egna sig deråt.

Hvarför jag särskildt ville att hon skulle afstå från balen i afton, var att sqvallret redan sysselsätter sig med Ida och unge häradshöfding H... Och om henne får ingen menniska i verlden säga något.»

»Om du vet, att det säges, om än ett aldrig så litet grand, så är det du, som har orätt. Det är inte för att hon undviker de nöjen och platser, der hon kan träffa honom, som 'sqvallret' eller förtalet dödas, utan derför

att hon och hennes fästman otvunget och gladt sällskapa med honom. Och du derigenom visar att din aktning och ditt förtroende till din fästmö, är så naturligt, att det aldrig kan falla någon annan in att komma på andra tankar . . . Jag ber dig, Hugo,» sade hon resande sig upp och hjertligt läggande sin hand på hans axel, — »var inte så sträng mot Ida, utan led henne lätt, dess mera villigt går det . . . Hon är . . .»

»Inte som du, Anna», sade han och tog hennes andra hand — »och ändå är hon så tjusande, så god, men så — tanklös —»

Dörren gick upp — de hade varit så inne i sitt ämne, att de ej hört att någon kommit . . . Ida stod der, seende kallt på dem.

»Ida!» utbrast han gladt. Det rörde sig något så varmt inom honom, då han gick emot henne.

»Låt inte mig störa er», afvisade Ida stolt. »Malicen har underrättat mig om sanningen.»

»Hvad menar du, Ida?» frågade han förvånad.

»Att jag djupt föraktar Er och härmed återgifver Er friheten», utbrast hon häftigt i det hon räckte honom förlofningsringen.

Han tog emot den så kall, som skulle han aldrig för henne egt en gnista känsla — och gick lugnt genom dörren.

»Vill Ni nu också, min fröken, aflägsna Er, så är allt väl», sade Ida derefter till Anna.

Denna hade blifvit helt blek och med en blick midt emellan medlidande och harm såg hon på kusinen. Med kraft yttrade hon:

»Du lemnar din fästmans alla önskningar åsido och följer bara det, som roar dig — öfverlemnande på det mest våghalsiga sätt åt en annan — om den kan — att ersätta din plats hos honom, fordrande att han tåligt skall finna sig deri . . . Hvad är han . . . hvad har han för betydelse för dig? Jo, han är din förste kavaljer i kapprummen, din förste betjent på teatrarna — och ett faktiskt bevis på att du icke skall bli ogift — i salongerna.

Men att han har rättigheter — att du måste söka lära känna den man, som du gifvit ditt hjerta, hvars lycka du fått om händer att vårda — och ur hvilken din egen skall uppspira, det har aldrig fallit dig in. — Att du icke känner en enda atom af den mans karaktär, med hvilken du varit förlofvad i åtta månader, bevisar ditt handlings-sätt i afton.»

»Så är det väl, att jag känner en annan, som kunde upplysa mig om Hugos rätta halt, innan det var för sent.»

Det lät så hårdt och ironiskt, som hade hon redan glömt att han lefde.

»Du är mera tanklös — lindrigast sagdt, än jag trott. Det behöfver bara hviskas i ditt öra i en balsalong ett lumpet ord, så faller det i så god jord, att du kommer hem och tager ett obetydligt sken för verklighet — och afvisar på ett föraktligt sätt, utan ransakning, den man, du en gång haft den aktningen för, att du lofvat gifta dig med honom.

»Du är just den rätta att föra hans talan. — Du! som både förstått och kunnat ersätta min plats hos honom.»
Det låg beslöjad smärta bakom de kalla orden.

»Du vet så litet i detta nu — hvad du säger, och gör, att jag förlåter dig — och dessutom tager den sig af en beskyllning, som känner sig träffad af den. Du frågade mig, innan du for, hvad som händt mig, under den tid jag var utrikes. Nåväl . . . nu vill jag säga dig det.» Med djup smärta banade sig orden fram.

»Jag har älskat så; som få kvinnor kunna det . . . Detsamma som nu träffat Hugo, har jag gått igenom — och lika oskyldigt. Jag trodde mig kunna vara hjertlig mot hans vän. — Man talade derom och jag dömdes ohörd, som Hugo. Jag fick väl efter en kort tid upp-rättelse — och man sökte min förlåtelse — den stod nog till att få — men glömska — aldrig! Döden hade lagt sin kyla på mitt hjerta för honom — och alla!

Ett par armar slingrade sig om henne och en tår-dränkt stämma sade:

»Stackars Anna! Förlåt mig» och här sänktes rösten till en knappt hörbar hviskning, — »Hjelp mig att få Hugo hit . . .»

»Tror du, stackars barn, att den människa, som går såsom han — så tyst — så utan att spilla ett ord till sitt rättfärdigande, någonsin kommer tillbaka? Nej — Ida, han — är kränkt till djupet — och i det har hans kärlek drunknat. — Du har varit sjelfvisk, Ida, och i din sjelfviskhet har du uppoffrat ett hjerta, som var odeladt ditt — och med det din egen lycka, men — deri ligger också försoning!»

“Vid 20 år.”

Se, höstdimmor lösas
kring gulnande nejd!
I solen det slösas
med guld utan hejd.
I rymden sig svinga
de sylferna små
och toner der klinga
från tufva och strå.

De tjugo hon hunnit!
Det underbart käns,
fast åren de svunnit
med hast utan gräns,
se nu i sin knoppning
just färdig hon står,
i lifvets förhoppning,
i ungdomens vår.

Ej komma de mera
de åren igen.
Visst blifva de flera,
men ändra sig se'n.
Ty tanken vill tvinga
sig genom, så sträng,
att spiran få svinga
på egen terräng.

Sen kämpas de strider
om brödstycket ut —
och så blir omsider
med hjertefrid slut!
Hon sökte och fann en,
som styr hennes stig
och gladt för den mannen
nog offrar hon sig. —

Sen blir hennes lycka
i leende hem
till hjertat få trycka
med smekningar *dem*,
som hvila så kära
i moderlig vård,
som bli hennes ära
och rosendegård.

Och dock skall hon finna
att färgen blir matt,
att ej står att vinna
den skimrande skatt,
som hoppet förgylde . . .
En önskan uppstår,
att åter hon fylde
sitt tjugonde år!

„Rose-vanting.“

Fadren var »revisor» och modren dalkulla, och en kull af 11 syskon hade han också. Icke stod rikedomens väktare inom föräldraboningens tröskel, men förnöjsamhetens engel sväfvade dock ständigt genom det kärleksvarma hemmet.

Han var den äldste af de 12. Stora, blå ögon — i hvars djup man spårade det rika sjäslif, som en gång skulle utveckla sig hos honom — hade han, medan kring den mjuka, något lystna munnen hela barn- och ungdomens skalkregemente lägrat sig.

»Den der blir farlig för flickorna» vågade fadren ibland fram med till den mera utan allt läse- och följaktligen lyckleri gudfruktiga modren.

»Fy, Jakob! hvad är det för tankar, du har?» svarade hon leende, hvilket dock genast aflöstes af ett allvar som hade moderskärlekens hela skimmer. »Min gosse skall bli prest! Hans goda hjerta och varma utförsåfvor ha dertill hänvisat honom.»

»Hindrar väl icke det, att han skickar små hullingar i flickornas hjertan! Ska' ha' en tid på sig då han är en ung, obetänksam och lättsinnig studiosus, förstår du mor? Och under tiden tror jag, att 'Rose-vanting' blir, som jag sagt: farlig nog.»

Och hvad tänkte »Rose-vanting» sjelf? Han drömde om något som — ja, det kunde han icke göra reda för. »Att bli prest» var väl något härligt, efter modren, den älskade, tyckte så!

Han såg sitt pastorsboställe på landet — ty på landet skulle det vara — omgifvet af fur och gran samt

syren och hägg; han såg den lilla landskyrkan badande i solskenet; och han hörde orgelns brusande mäktiga toner; han tänkte sig det andäktiga kyrkfolket, som med kärlek, och hvarför icke — beundran, blickade upp till honom, som skulle tolka för dem — ja, hvad? »Tolka», der stod han alltid. Hvad skulle han tolka; hur hunde han tolka hvad han och ingen förstod? Tolkade icke den värmande solen och den majestätiska skogen bättre än hvarje menniskotunga den allmakt, som frambringat allt det sköna! Och blef han icke mot sin vilja en hycklare inför denna menighet, som stödde och litade sig till honom. Om han på predikstolen fått säga:

»Menniskor! Jemnlisar, sköten eder sjelfva, låtsen aldrig om, som om nästan fanns, annat än då I kunnen göra dem något godt, eller genom Edert milda omdöme, sonande hindra törnet att träffa hjerta och rykte. Åra arbetet hos hvem som helst och af hvad slag som helst. Och om I skönjen fel, som kunna störta, eller ha störtat någon, så räck ut handen, gif ett fast och stadigt stöd, men — som kännes varmt och mjukt. Och tro icke, att all godhets, storhets och sannings källa, är liten i något afseende!

Rif ned kyrkorna och bygg upp af dem tidsenliga bostäder åt Edra lidande medmenniskor; icke som inrättningar, der armodet är en skam, och individen en fånge, utan der den ärbara fattigdomen, som nött ut sin kraft i det ärbara, sträfsamma arbetets tjänst, har sin tillflygtsort. Eller — der olyckan, sjelf förvållad, eller genom andra slagit ett alltför hårdt slag och nu i ett glädjelöst lif bringat till armod dem, som i ungdomens öfvermod litat för mycket på vingarne; eller der den svagare karaktären fallit offer för de frestelser, som det lugna hemmets inbyggare icke kunna ana.»

Ja, så ungefär, och mycket bättre skulle han velat tala till dem från predikstolen, och då kände han på sig, att han skulle fyllt sitt kall, ty han hade en fond af kärlek inom sitt ungdomligt friska hjerta och sinne.

Men tiden, som kan låta år framglida utan att åstadkomma en enda rubbning i händelsernas gång och dock på en enda dag kan låta allt kastas öfver ända, gick, tills plötsligt hans mor dog, just som den trettonde telningen såg dagens ljus. Lyckligtvis slocknade det nästan med det samma det tändes.

* * *

Nu stodo de 11 syskonen och fadren der hjälplösa, endast »Rose-vanting» hade kraft!

Han blef nu husets kokerska, och tog sig an syskonens vård. Huru lustigt det gick! och hur stod han icke der vid spiseln och sjöng medan det sällsynta fläsket fräste i pannan och väntade på att »Notarien» och »Mullegumman», bröderna närmast honom i ålder, skulle komma hem från skolan.

Tonerna, som gingo öfver hans läppar, hade visserligen en anstrykning i moll, sedan det käraste han ännu egt var borta, men mellan 15—16 år lägger sig ej sorgen så tungt på sinnet. Huru skulle han då kunnat burit det som framtiden i rikt mått hade i sitt sköte.

Fadren vann visserligen pris i vetenskapsakademien, men i penningemarknaden — aldrig! och debet och credit lyckades aldrig för honom att gå ihop efter hustruns död.

Prest — det kunde nu icke »Rose-vanting» bli — det fordrades pengar att studera; men något skulle han ändå bli; och den fina släkten på fadrens sida fick ej slås för hufvudet med något simpelt, icke ens något »obetydligt».

Visst tyckte »Rose-vanting» för sig sjelf, att »den fina släkten» borde hjälpt den af sorg och bekymmer nedtryckte fadren, i fall den hade något att skaffa med hvad hans söner blefvo. Men den tiden kom ynglingens tankar icke fram, förrän mannen uttalade dem; och så teg »Rose-vanting».

Dock blef honom stugan för trång.

Jag skall till »teatern» beslutade han, efter att vid nyss fyllda 17 år ha' gjort bekantskap med en aktör vid en landsortsteater, som bestod sig den lyxen af urkedja, utan ur; och fann »Rose-vanting» dum, som med sitt rikt begåfvade yttre. — »Det der» som fadren upptäckt långt förut — stannade hemma — »han som skulle komma att tjusa publiken så 'gräsligt'.

Håren reste sig på fadrens hufvud. »En af mina barn komma till teatern, bli komediant; aldrig.» Och så stodo tankarne åter stilla, men inte 'Rose-vantings', som en vacker dag så sakta lyckte hemmets dörr igen, »små syskonen behöfde hjälp,» och kom till teaterdirektör W., som genast mot 4 kr. i veckan engagerade den vackre och ståtliga unge mannen, som egde hvad ej så många tänkte på: ett ännu vackrare inre, och en gudomlig stämma.

Försoningen med fadren försiggick snart; och när låter icke en far försona sig med sitt barn.

* * *

Nu började ett muntert lif för 'Rose-vanting'. Med stöflarne i hand marscherade han från stad till stad, men sjöng under vägen, sjöng med sin ungdomsfriska och härliga stämma, så det tonade genom berg och dal. Det låg något i den der rösten, så man tyckte, att det behöfdes hela guds underbara natur som »salong» för att bli den värdig.

»Rose-vanting» bar efter någon tid på något mer än stöflarne: han bar äfven en kvinnobild i hjertat. Fastän han ingenting egde, hade han påtagit den gyllene bojan med henne.

Han hade svingat sig upp till det stora kapitalet af 7 kr. i veckan, som den tiden icke var så litet att spela älskare i glacéhandskar på.

Så hade 7 år förgått.

En stor konstnärinna gasterade hos hans direktör.

»Rose-vanting» skall till Kungl. Operan, sa' hon.

Gud, sådana djerfva tankar! Men hvad qvinnan vill, vill gud; och »Rose-vanting», som nöjt sig med 24 skillingars påökning i veckan, erhöll dem ej, och kom så till den första scenen i riket.

Han lyckades i sina »debuter» och blef antagen.

Betraktelser öfver lifvet

* * *

Många och rika voro hans öden der, men älskad blef han öfverallt, såväl på, som utom scenen. Han tyckte vid sin lefnads aften, att han blifvit den »prest» hans aldrig glömda, älskade moder önskat; han hade lockat löjet på fattigmans mun, skänkt sargade hjertan tröst med sina toner; förhindrat många vredens utbrott med sin humoriska komik; med ett ord, gjort, som hans ordspråk var: Godt!

Han hade således funnit den rätta kyrkan och var ingen hycklande herde för den hjord, som han gaf det bästa han egde, — allt det ädla han kände.

* * *

Nu falla de lätta, luftiga snöflingor, nu spirar den späda vårgrönskan, nu prunkar sommarens fågning öfver en lifsgerning, som var god, gjorde godt! och skänkte oändlig — oändlig sällhet!

Lyckliga mor! din »Rose-vanting» blef den bästa gudstolkaren . . .

—————

Betraktelser öfver lifvet.

Jorden kring sin axel vänder
sekler efter sekler om;
Himlen sina stjernor tänder;
Solen lyser, lika som
hon det gjort i alla tider;
Män'skan födes hit och dör:
En har fröjd, en annan lider —
Intet denna ordning stör.

Men ej så för individen
lifvet oförändradt går;
Följa måste den med tiden,
som nog lemnar sina spår.
Uti vaggan man blott grinar,
fast just ondt man ej vet af;
Efter hand dock tåren sinar,
allt som lyckan går i qvaf.

Män'skans ungdom är dess eden:
Blindbock der hon icke ser,
hur det skymmer ut på heden,
skuggor falla mer och mer;
Ljuf musik dess öra smeker,
blommor dofta, allt är ljus,
hela världen för oss leker,
allt är endast sus och dus.

Men så kommer ett »register»:
 Mera klarsynt, ser man nu,
 hur sin färgprakt mycket mister,
 illusioner rifs itu.
 Dock, den åldern är den bästa!
 Ty den jämvigt innebär.
 För åtminstone de flesta
 lifvets riktning ordnad är.

Kommer sena skördeqvällen:
 Tröttadt hufvud läggs till ro,
 till den ljusa himlapellen
 sväfvar anden att få bo;
 Slutadt dagsverk, allt fullbordadt!
 Domen fälls — och man är gömd,
 och sen godt och ondt är ordadt
 är man också lyckligt glömd.

* * *

Så med några variationer
 är ju lifvet — eller hur?
 Mollackordens sorgsna toner
 öfverväga dem i dur;
 Men med ett förnöjsamt sinne
 och en vilja fast dertill
 sorgerna vi öfvervinne,
 hjärtats oro blifver still . . .

“Olika åldrar.”

»Blifva vi tillfrågade om vi vilja komma hit till världen?»

»Nej — det förstås... Men det är nu en gång lifvets ordning. Hur skulle det eljest blifva ett människoslägte? Och efter det så är bestämdt, så äro vi skyldiga att uppbära lifvet så värdigt som möjligt...»

»Och det gör inte en flicka, som vågar tänka något själf i dylika saker och som — ännu värre — vågar att så här helt solo sitta och resonera med en ung man om dem», svarade hon skrattande, i det att de mörka ögonen logo skalkaktigt och de fasta, bestämda läpparne krökte sig föraktligt.

»Åh, jo... bevars... så här, med en nära anförvandt, som sett dig, sedan du var en tio års slyna, kan det ju inte göra någonting... men — ehuru mycket jag tycker om vår tids frihet... hos min syster, eller en för mitt hjerta dyrbar qvinna, ville jag inte återfinna den. Allt, hvad som öfvergår till cynism, är obehagligt hos mannen, men blir rent af naturvidrigt hos qvinnan, synnerligast hos den unga flickan.»

»Ja, naturligtvis. Hur kan hon djerfvas öfverraska männen med att ha sin egen mening... och det till i någonting så naturligt, som förhållandet i ett äktenskap? Hon skall blifva barnens mor, det vet den unga flickan likaväl, som den gifta qvinnan... men den, som ni utkorat till äran af er fjärlskärlek, han skall inte begripa det... och framför allt inte yttra, hvad hon begriper, ty då är det — cynism! Men när I väl en gång blifvit förenade, då skall hon med ens förstå allting. Och om ni, fastän gifta, förer ett oregelbundet lif — så äro ni fullt berättigade dertill, emedan — »han har ju intet sällskap af sin hustru, han kan aldrig

föra ett samtal med henne ... hon kan ju inte tänka sig öfver den vanliga köks- och barnkammarseren. Han är alldeles ursäktlig. Jag skulle inte uthärda med det.»

»Min lilla kusin blir ju med all sin realism förmligen förtretad för det, att en man är så förmäten att draga fördel af det privilegium, som hon i så rikt mått tilldelar qvinnan, det nemligen, att få tänka och yttra sig fritt i ett ämne.»

»Nej, Artur! Nu säger du något, som du intet menar. Tänk och tyck, som du vill och behagar, men gif mig giltiga skäl, för att du har rätt, så är jag belåten... Barnen skola vara tacksamma mot föräldrarne för att de vårda dem och gifva dem kärlek... Och ändå... så akta och vårda vi en bok, en dräkt... ja, litet af hvarje, som vi lägga oss till med... och kallas slarfviga och slösande om vi det inte göra. — Men att vi gifva våra barn kärlek och vård under den korta tid, vi kunna skydda dem mot världens påtryck och lumpenheter, det skola de draga en tacksamhetens börda med sig för hela lifvet, äfven då det möter dem så många vidrigheter, att de snarare vore hågade hata än älska sina föräldrar. Det är humbug, Arter, bara humbug!...»

»Det är möjligt!» sade han likgiltigt kastande den halfbrända cigarretten ifrån sig. »Den qvinna, som anser sådana ämnen för humbug — är icke jag lämplig att disputeras med.»

»Der har du ett bevis på mannens storslagna karaktär, der han inte kan reda sig, der blir han ond. Du skulle ha systrar, kusiner, och fästmö, som heta Angelika, och som ega alla kyrkofäderne till släktingar, och hafva alla gamla föräldrade dogmer till förhållningsorder. Der slipper du anstränga både din och deras tankeförmåga.»

Och dermed var hon utom dörren.

Nu tror läsaren att det der var ett af de vanliga kärleksgnabben. Nej... hos inga kunde så litet förekomma något, som benämnas med den känslan, som mellan dem båda. Han ansåg henne oqvinlig, hon honom omanlig, och med det omdömet födes ingen

kärlek. Men att törna ihop i despyter kunde de dock aldrig förekomma.

»Hvad är det åt dig kära barn?» frågade farmodren, då hon ganska häftigt kom in i den gamla damens rum.

»Jag är förtörnad, farmor, på allt smått och lumpet. Och jag grämer mig öfver, att männen så länge kunnat gå och gälla för skapelsens herrar, då på tio, nio af dem äro sammansatta af idel småsinnad afundsjuka...»

»Det är en sorglig erfarenhet du gjort,» min lilla Elsa, svarade gumman mildt, »derhän har jag inte kommit vid mina sjuttio år — men, så har jag visst inte under hela min lefnad lärt känna så många karlar, som du redan har gjort.» Ett litet leende krusade helt fint hennes läppar vid denna lilla tillrättavisning.

»Farmor! du vet att du gör orätt i att misstyda mina ord. Men tycker du verkligen att Artur är?...»

»En ovanligt bra ung man... Ja, det tycker jag... Det låg ett allvar i tonen, som återhöll ett hetsigt uttryck af Elsa.

»Ni kifvas och disputeras och han blir allt med lika mycket skäl missnöjd med dig — men aldrig har jag därför hört honom sabla ner hela qvinnoslägtet... Och det tycker jag om hos honom.»

Elsa hann ej svara förrän hennes far alldeles likblek inträdde i rummet hållande ett papper i handen.

»Förlåt mamma att jag stör dig, sade han i en klanglös ton, men jag önskade få säga dig något.»

Gumman nickade bifallande, och Elsa reste sig med en frågande blick på fadren. Hon såg, att det var något underligt med honom, och hon förnam en känsla af orätt emot sig, att i ett viktigt ögonblick hon skulle aflägsnas.

Fadren gick under tiden upp och ner i rummet.

»Elsa!» varskodde farmodren, då denna blef stående stel och stilla under sina reflektioner.

»Farmor, jag vill inte gå...» svarade flickan trotsigt.

»Vill... vände fadren sig till henne. »Hvem är det du yttrar dig så till?»

»Till min far — och som min droder Carl många gånger gjort...»

»Elsa, mitt barn,» blandade sig nu den gamla i saken. Jag förstår mig inte mycket på de nya idéerna och respekterar hvarje tid, men om resultatet blir att all aktning försvinner från föräldrar och bestående ordning... då föredrager jag betydligt den enfaldiga tiden af min ungdom och tager mig de sjuttioårens rätt att här i min lilla fristad få påminna mig den uppmärksamma, och hörsamma tiden...»

Elsa, som var fullständigt ett barn af sin tid, med mycket tankar, och klar uppfattning af tingens mening, ständigt armbågade sig fram med dessa förtjenster, lydde ändå obetingadt — när farmor, hvilket ytterst sällan inträffade, använde det der: »ytterst sällan...» det var ej heller annat värdt, trots den godhet, hvarmed det sades. Hon gick därför tyst sin väg.

Så fort dörren var stängd efter henne, vände sig sonen till modren.

»Mamma, innan aftonen måste jag vara härifrån!»

»Jag har väntat det och... jag förstår dig,» var det lugna svaret.

Han studsade och förvåning lästes i hvarje hans drag.

»Har du väntat det. Hur har du kunnat få veta det?

Det är mig ofattligt!»

»Tror du att något undgår ett spejande modersöga?

Dessutom har jag förstått det på din ifriga åtrå att få Elsa gift med Artur, som är rik — oaktadt du, såväl som jag, inser att de båda icke höra mera ihop än min och hans ålder. Säg nu hastigt och kort, hvad är det som förorsakar din resa?»

»Jag har... spekulerat... jag... är... ruinerad... och...» Han slog händerna för ansigtet.

»Och... om du stannade, vore du... vanärad!» ifylde den gamla vördnadsvärda modren.

»Res, min son, och sök i det fjerran landet att förvärfva dig så mycket pengar, att du kan göra alla dem rätt — som du nu lemnar i bekymmer öfver sin tillit

till dig. Sträfvu redligt, spar ingen möda. Och kom ihåg att en moders tillgifvenhet och — hopp! följa dig.»

»Och Elsa ... som med ens förvandlas till en fattig flicka?» frågade han tvekande.

»Hon har sina kunskaper, och kommer nu först att bli, hvad hon ska' vara, en duglig och nyttig medlem i samhället, som inte bara går omkring och disputerar, utan ock verkställer handlingar.»

»Och ... Carl ... min son?» Han var djupt rörd.

»Han har fått en helig mission, den, att hålla sin faders minne kärt att kunnat fostra en sådan son.»

»O! du ömma modershjerta, hur har du ej tröst för allt! Fast jag vet, att ditt eget inre blöder — har du inte ett förbrärelsens ord för din förlorade son...»

»Förändrar det något i hvad som är? Res, min Hans, och blif derute ånyo en bra karl. Du skall upphöra att vara sträng mot andra och öfverseende mot dig sjelf — och då går allt dig väl.»

Han, den kalle mannen, böjde sig öfver den gamlas hand och kyste den, i det ett par tårar droppade ner på den. Hon lade välsignande den andra handen på hans hufvud, derefter vände han sig för att gå, då ett utrop banade sig väg öfver hans läppar. — Elsa stod i dörren, blek och hård, som huggen i marmor. De hade inte märkt att hon nästan hela tiden stått der.

»Hur länge har du varit der?» sporde han med sin vanliga sträfva ton.

»Tillräckligt för att höra hvilken tacksamhet barnen äro skyldiga föräldrarna.»

»Elsa!» Nu var han vred, glömmande allt. Hon kom som en automat in i rummet och ändå strömmade de följande orden öfver hennes läppar:

»Du vredgas, tror jag! Och det har du skäl till, fast — icke på mig — utan på dig sjelf. Ni män, som skola efter gammal häfdvunnen sed vara ansvarsskyldige för era handlingar, ni ställer med era dunkla begrepp om rätt och orätt era familjer på bar backe, bestjäl dem, som hafva förtroende till eder, och lemna era barn den

tacksamhetsskulden af ett — — vanäradt namn... som nästan omöjliggör för dem att sjelfva på ett hederligt sätt försörja sig. Och sedan neken I qvinnan likställande i samhället!... Jag tackar eder för detta! Jag inser nu först, att om barnen i allmänhet och flickorna isynnerhet skola tacka föräldrarne för något — så är det — för den bristande likställighet med — fadren!...»

Han vacklade, nu hade det tagit, och hvad följden deraf blifvit är ej godt att säga, om inte en hand så mildt lagts på hans arm och hans moders ömma, kärleksfulla ögon blickat in i hans egna.

»Gå, min Hans, och förlåt ett hårdt och bortskämdt barn, som lifvet nog åtager sig att aga i ditt ställe.»

Hon förde honom med stilla våld mot dörren, som i nästa sekund slöt sig om den son, hon så osägligt älskade.

Hon gick utan häftighet och utan buller att sätta sig i den nötta ländstolen, som var hennes makes. De fårlösa ögonen blickade ut öfver det soliga landskapet, som utbredde sig för dem. Det var ej den första — men den svåraste sorg, som hon nu så stilla gömde i den aldrig för någon sedda vrån. Att Elsa fans i rummet, tycktes hon icke minnas.

Denna, som gått och stält sig vid det andra fönstret, vände sig om. —

Hvad var detta för ett uttryck i farmors drag? Det hade hon aldrig förr sett på det eljest fridfulla anletet.

Nu led hon visst grymt?

Det föregick något inom henne sjelf... Nästan rädd smög hon sig öfver golfvet, föll på knä och strök ömt farmodrens hand. Denna klappade henne vänligt — men som frånvarande på den runda kinden.

Då — brast liksom ett band — slående armarna om gummans knän hviskade hon ödmjukt:

»Jag vill följa honom!»

"Elfvän."

Stjernehimlen gnistrar,
daggens perlor glittrar,
vinden hvilar sig så still på gren.
Hvad — är det en villa?
Elfvadrottning lilla
sväfvar lätt och stilla,
gör ej gräset illa.
Stjernehimlen gnistrar,
daggens perlor glittrar:
»Nu kan leken få begynna re'n.»

Dimman kläder ängen.
Ifrån blomstersängen
luftiga små elfvor smyga sig.
Eolsharpan klingar
och hvar en sig svingar
uti dansens ringar
som dem glädje bringar.
Dimman kläder ängen,
men på blomstersängen
liten drottning drömmer ljuvvelig.

Uti måneglansen
trädes ännu dansen.
Bergets drott stör icke deras lek.
»Säg mig drottning kära,
kunna alla nära
elfvans väsen skära —
i sitt inre bära
rena måneglansen

och ej mista sansen,
om de fannas utaf vindens smek?»

Så han höres hviska.
Elfvadrottning's friska
läppar tankfullt le i denna stund,
»Derpå kan jag svara:
Blicka vaket bara
upp till himlen klara!
Tycks den alltid vara
stjernehvalfvet friska?
Hörs ej stormen hviska
genom moln — fast den har samma grund?»

Sjelf jag har en syster.
Ung hon är och yster,
glömmet ofta bort sin stjernebro.
Nattens drott då stänker
tår på tår, som blänker,
som åt gräset skänker
allt hvad guden tänker.
Vi — såväl som syster —
få ej hvad oss lyster
följa — vilja vi ha elfvaro.»

Se på fru Aurora!
Hvilken vacker fära
uppå fästet lemnar hon så lätt!
Nattens bloss sig släcka.
Mina elfvor täcka,
famnen bör ni sträcka,
lilla munnen räcka,
när som fru Aurora
härligt vill utkora
den bland er, som fyller *tjugoett!*»

Svar till "Malle" på hans Aprilvisa.

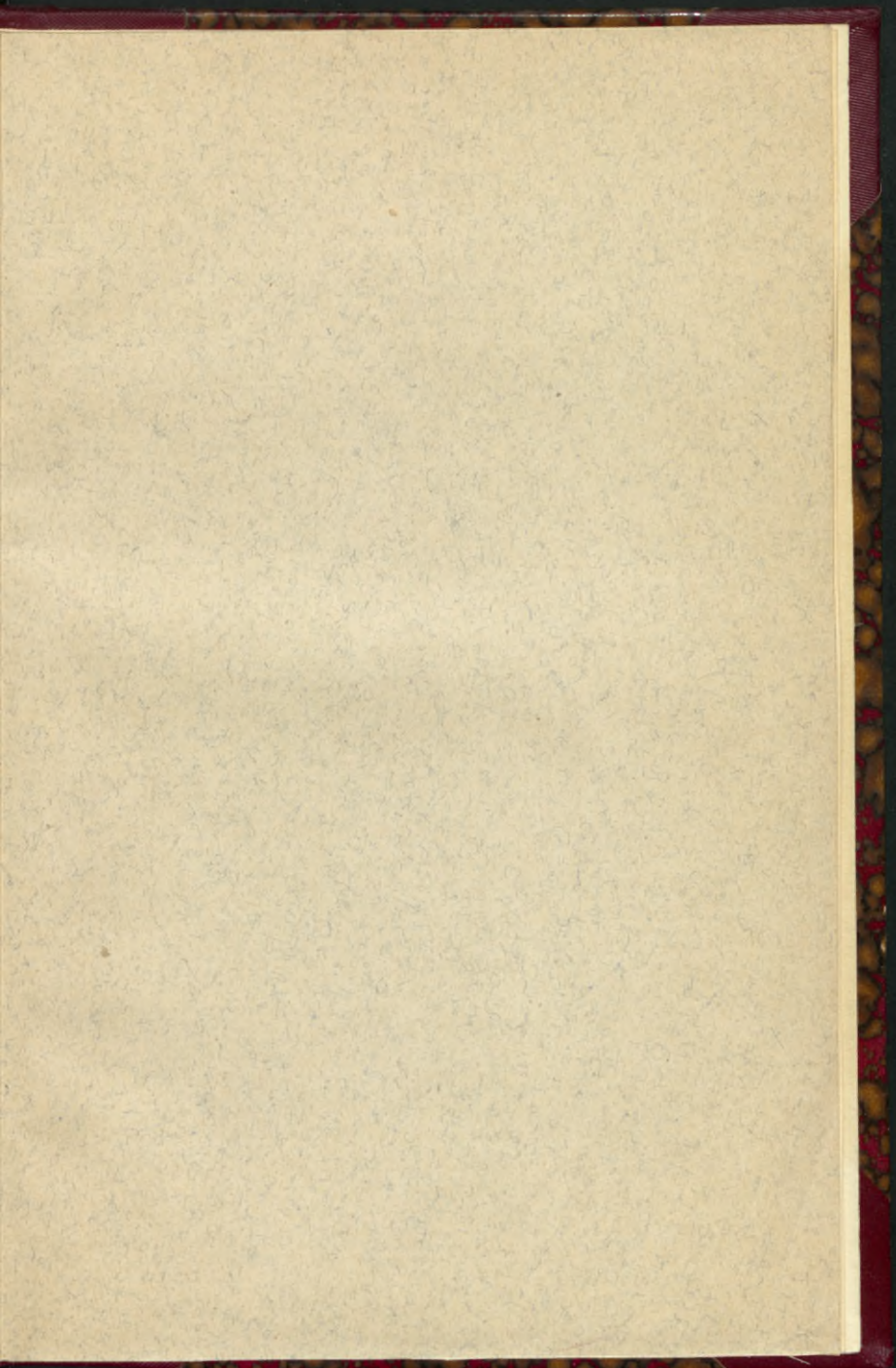
Man ej narras alltjemt,
fast du tror det bestämdt
Vare sagdt utan skämt:
med din visa bevändt
var det mycket — ty sant
du der talte galant!

Nöden lär oss så hård
om vår tanke ta vård,
ej på tungan den ta
just hvarendesta da'.
Verlden kan icke se
att vi sanning den ge.

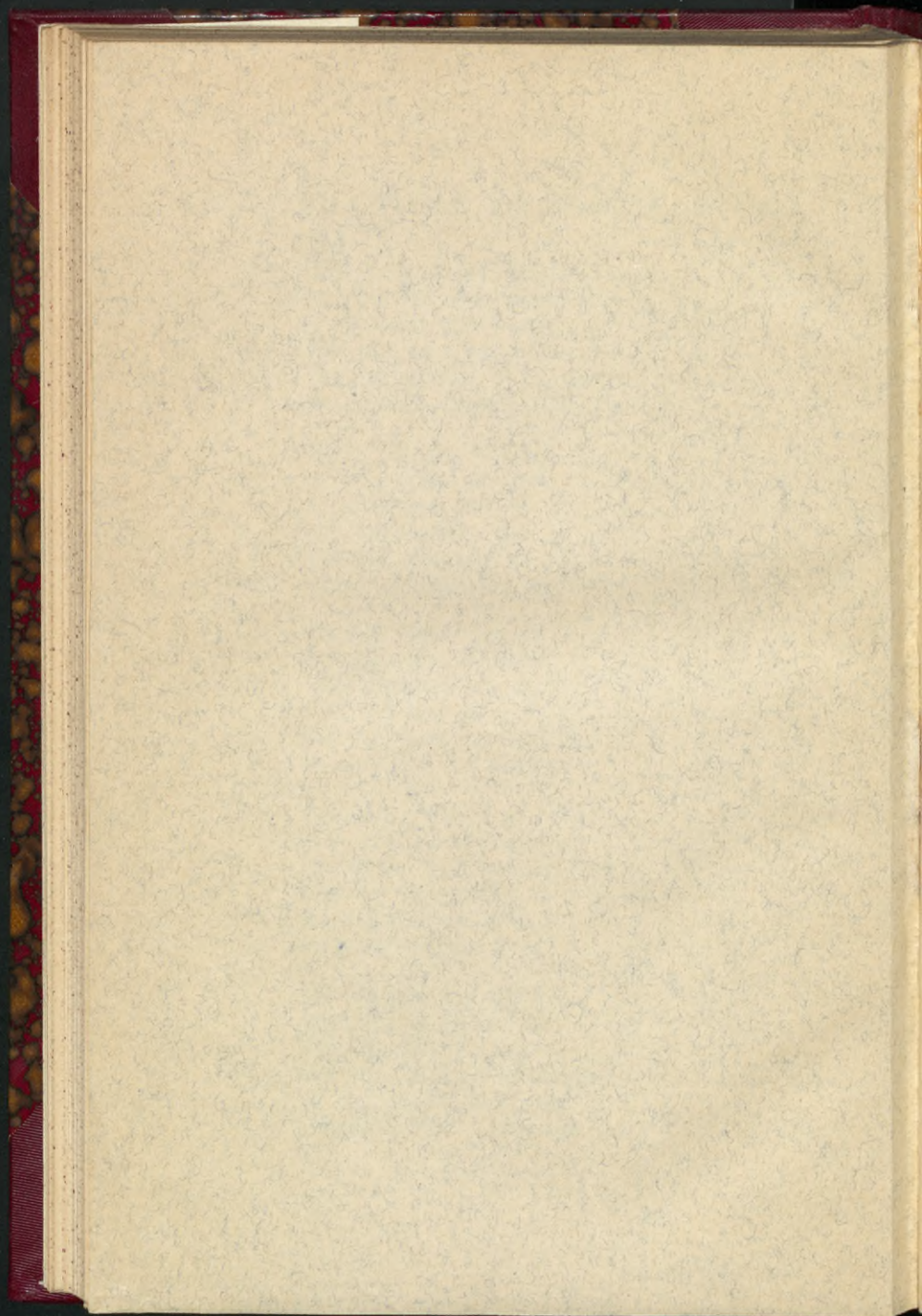
På mig visan slog an
och jag säga dig kan:
Min förvåning du väckt,
som kan sjunga så käckt,
när som ödet dig knäckt
så din helsa det bräckt.

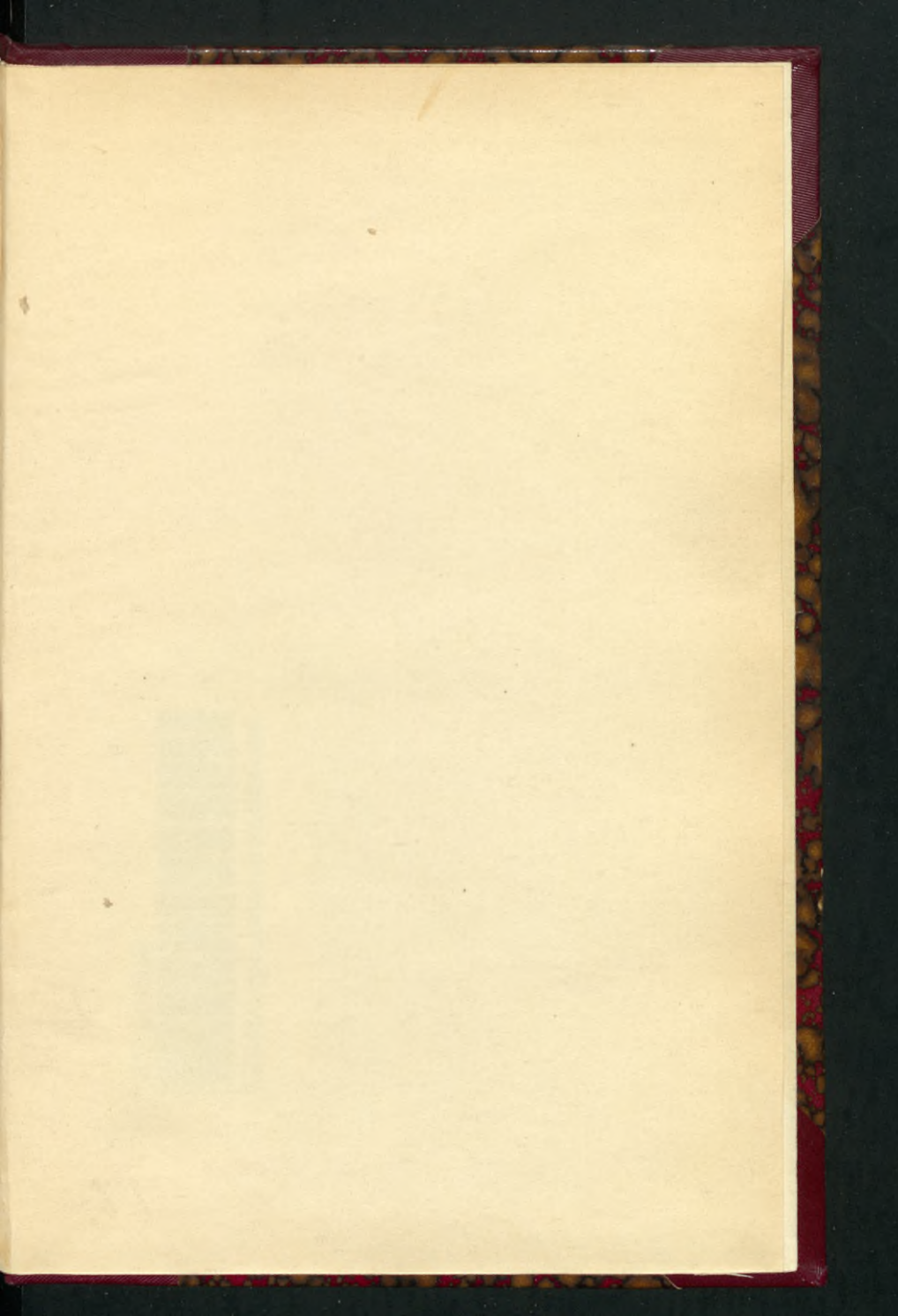
Fatta mod dock, min vän!
Hon kan komma igen
om du ro blott kan få.
Och jag säger ändå:
Käre Malle, var glad
att i »Nisse» du kvad!

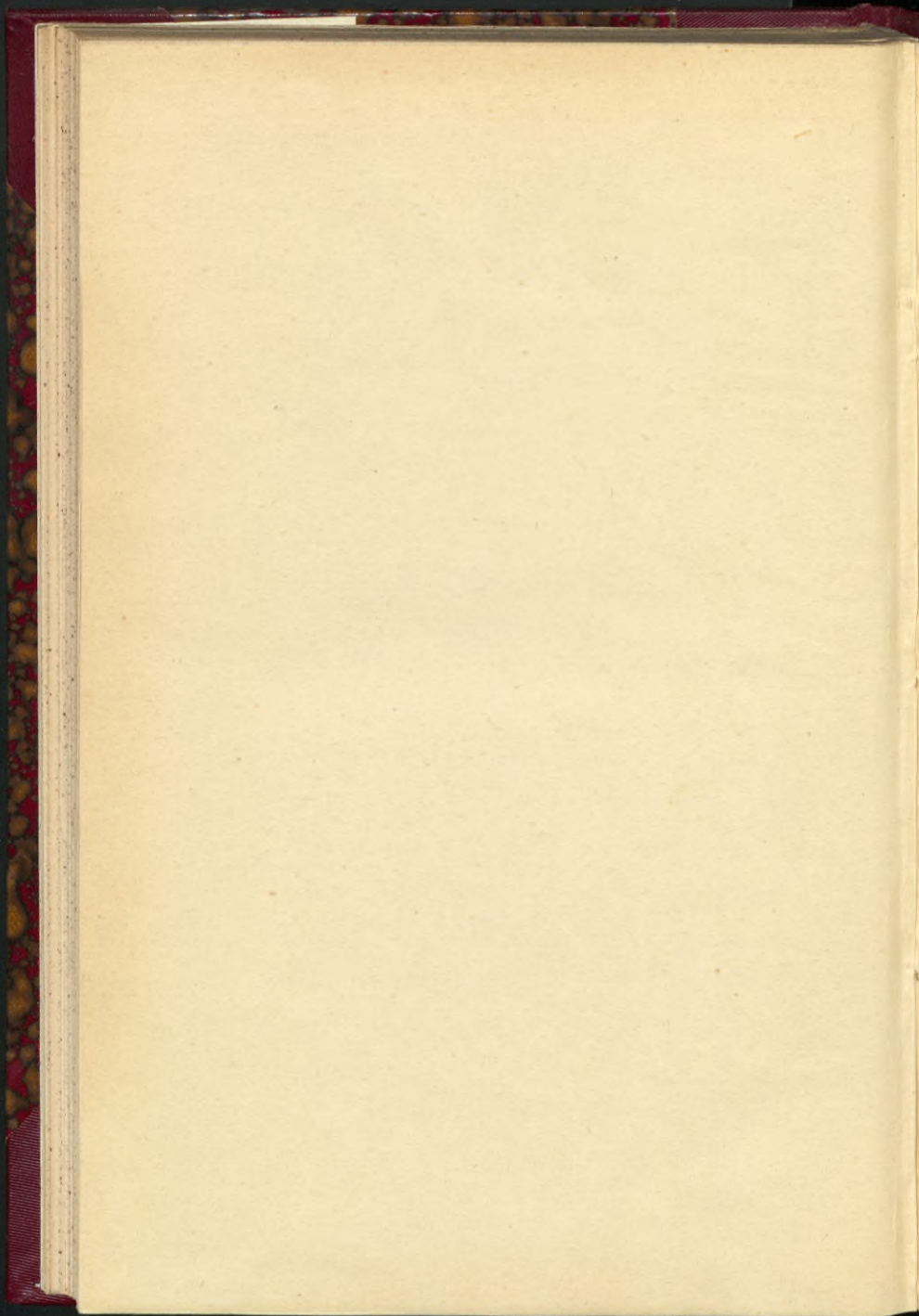
Om du ger mig gehör,
som jag vet att du gör,
vill jag råda dig, att
slå bort allt med ett skratt.
Ty du vet väl helt visst:
»Skrattar bäst — skrattar sist!»

6000209859

Göteborgs universitetsbibliotek

